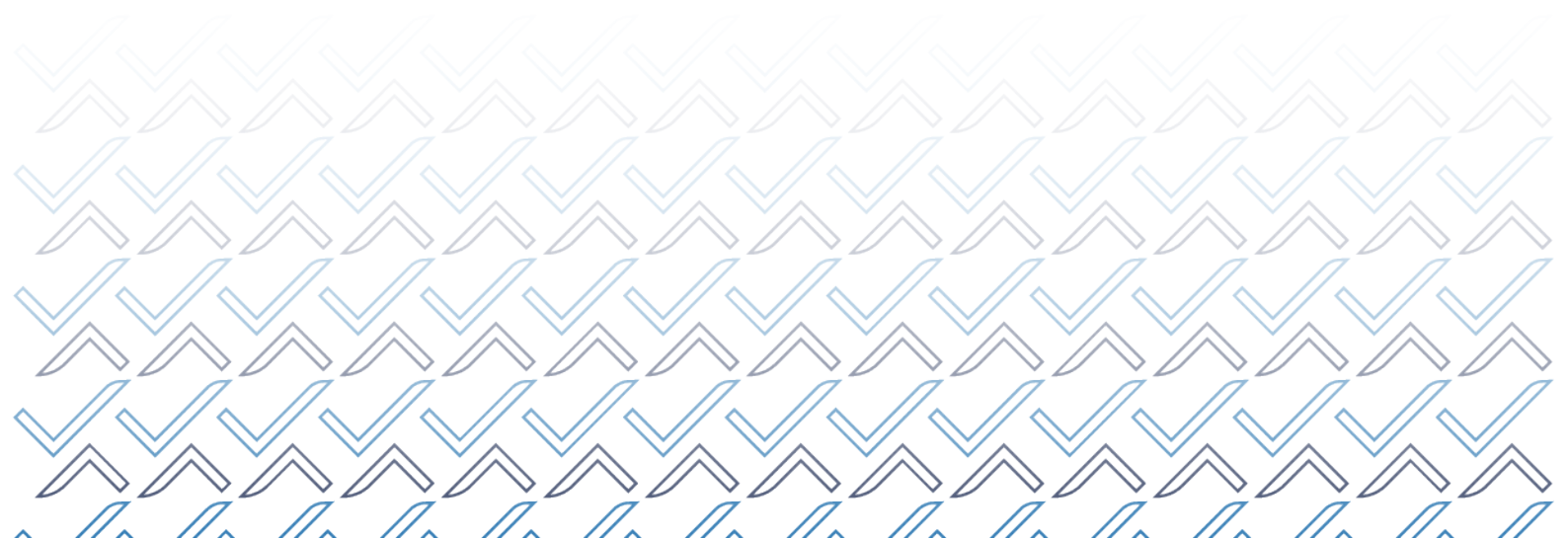

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

ŠVIETIMUI SKIRTŲ ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

2024 m. gegužės 15 d.

Nr. VAE-4

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Eglė Merkininkienė (departamento vadovė), Kristina Česaitienė (grupės vadovė), Paulius Bakaitis, Ugnė Slavinskienė, Andžela Misiūnienė, Violeta Paškonytė, Gabija Navickaitė, Rasa Guobienė, Gediminas Kibilda, Arūnas Juozas Gabrilavičius, Justyna Sabinienė, Laura Gintilienė, Agnė Gaurilčikaitė, Gražina Voitkevičienė, Robertas Staugaitis, Aurelija Palikšaitė, Nerijus Domskis, Inga Mulvinskienė, Irena Bagdžiūnienė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
ĮŽANGA	9
AUDITO REZULTATAI	10
1. BENDROJO UGDYMO MOKYKLŲ TINKLAS	10
2. DARBO UŽMOKESČIO FONDO PANAUDOJIMAS VALSTYBĖS ĮSIPAREIGIJIMAMS DĖL MOKYTOJŲ DARBO UŽMOKESČIO ĮGYVENDINTI	17
3. MOKYMO PINIGŲ NAUDOJIMAS	31
PRIEDAI	42
1 priedas. Audito apimtis ir metodai	42
2 priedas. Mokomieji dalykai, kurių metu Vilniaus r. mokykloje jungiamos klasės	45
3 priedas. Atrinktos ugdymo įstaigos	46
4 priedas. Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose	49

PAGRINDINIAI FAKTAI

1 639

savivaldybių (1 331), valstybinių (27) ir nevalstybinių (281) bendrojo ir ikimokyklinio ugdymo mokyklų buvo Lietuvoje 2023-09-01, kuriose mokėsi 475,5 tūkst. mokinių.

55,4 tūkst.

mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose Lietuvoje 2023–2024 m. m. (2021–2022 m. m. – 54,2 tūkst., 2022–2023 m. m. – 54,8 tūkst.).

1 238 mln. Eur

mokymo lėšų buvo skirta 2023 m., iš kurių panaudota 1 234 mln. Eur.

63 klasės

neturinčios minimalaus 8 mokinių skaičiaus, buvo Lietuvos mokyklose 2023 m., 52 iš jų – Šalčininkų, Trakų, Vilniaus r. mokyklose.

11 proc.

bendrojo ugdymo mokyklų sudarė didesnes nei leidžiama (24 mokiniai pradinėse ir 30 – vyresnėse) klases, daugiausia – Vilniaus ir Kauno m.

10,7 proc.

padidėjo mokytojų vidutinis darbo užmokestis 2023 m. lyginant su 2022 m. (pagal Valstybinės duomenų agentūros duomenis), įsipareigota jį didinti 13 proc.

112,2 proc.

mokytojų ir šalies vidutinio darbo užmokesčio santykis 2023 m., planuota pasiekti 122 proc. Valstybės įsipareigojimas – 130 proc. 2024 m.

5,2 proc.

bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio fondo sudarė savivaldybių biudžetų lėšos 2023 m.

58 savivaldybės

nenusistatė mokymo lėšų paskirstymo mokykloms pagal ugdymo reikmes kriterijų.

SANTRAUKA

Audito svarba

Seimas 2023-12-14 nutarimu Nr. XIV-2378 pavedė Valstybės kontrolei atlikti auditą: įvertinti, ar tinkamai švietimo sistemos dalyvių įgyvendinti įsipareigojimai dėl mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio ir kitų asignavimų racionalaus naudojimo. Argumentuojama, kad sunku pritraukti asmenis įsidarbinti mokytojais ir pedagogais, nors valstybės biudžeto speciali tikslinė dotacija savivaldybėms ugdymo reikmėms finansuoti, iš kurios mokamas mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokestis, per pastaruosius trejus metus didėjo 50,6 procento.

Konstatuojama, kad valstybės biudžete švietimui skiriami asignavimai jau viršija Europos Sąjungos vidurkį, tačiau savivaldybių institucijos ir švietimo bendruomenė kelia klausimus dėl įvairių švietimo sričių nepakankamo finansavimo, organizuojami mokytojų ir pedagogų streikai.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar tinkamai įgyvendinami švietimo sistemos dalyvių įsipareigojimai dėl mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio, ar racionaliai naudojama dotacija mokymo lėšoms.

Pagrindiniai audito klausimai – ar institucijos yra patvirtinusios ir įgyvendina nustatytus reikalavimus atitinkančius švietimo įstaigų tinklo tvarkymo planus; ar švietimo įstaigos darbo užmokesčio fondą panaudoja taip, kad būtų įgyvendinti valstybės įsipareigojimai dėl darbo užmokesčio; ar mokymo pinigai, skiriami kaip valstybės biudžeto speciali tikslinė dotacija, naudojami tam tikslui, kam buvo skirti.

Audituojamas subjektas – Švietimo, sporto ir mokslo ministerija, nes formuoja valstybės politiką švietimo srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą.

Audituojamas laikotarpis – 2022–2023 m., siekiant įvertinti pokyčius, gali būti naudojami ankstesnių ir 2024 m. duomenys.

Audito metu vertinome valstybines ir savivaldybių mokyklas, nevertinome nevalstybinių (privačių) mokyklų. Analizuodami darbo užmokesčio fondo panaudojimą nevertinome mokyklų vadovų darbo užmokesčio.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“ (42 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

1. Bendrojo ugdymo mokyklų tinklas

Savivaldybės turi pasitvirtinusios mokyklų tinklo pertvarkos planus, mokyklų tinklas tvarkomas, 2020–2023 m. bendrojo ugdymo mokyklų skaičius sumažėjo nuo 971 iki 917. Mokyklų tinklas dar nėra racionalus: 2023-09-01 dar veikė viena minimalaus 60 mokinių skaičiaus neturinti gimnazija, 30 mokyklų turi iki 100 mokinių. 11-oje savivaldybių 30-yje bendrojo ugdymo mokyklų susidarė minimalaus 8 mokinių skaičiaus nesiekiančios klasės, daugiausia tokių klasių (52 iš 63) buvo Vilniaus r., Šalčininkų r. ir Trakų r. savivaldybėse, kurioms taikomos išimtys ir joms teisės aktai nenustato prievolės prisidėti savo biudžeto lėšomis prie šių klasių išlaikymo. Savivaldybės (išskyrus paminėtas išimtis) nepilnas klases turi finansuoti savo biudžeto lėšomis, tačiau ministerija neturi duomenų, ar jos prisideda prie šių klasių išlaikymo reikiama suma, ir nurodo neturinti pareigos ir teisės, kad tuo įsitikintų. Auditorių duomenimis, viena savivaldybė lėšų visiškai neskyrė, dar keturios skyrė nuo 7 iki 61 proc. reikiamos sumos. Mažą mokinių skaičių turinčios mokyklos, siekdamos gauti valstybės biudžeto finansavimą, nesilaiko rekomendacijos dėl klasių jungimo ir jungia ne gretimas pradinės klases, laikinai perkelia mokinius į kitos savivaldybės mokyklos sąrašus, nekeičiant fizinės jų mokymosi vietos. Nustatėme atvejį, kai nesudarant jungtinių klasių jungiamos penktų ir vyresnių klasių pamokos, nors tokio jungimo teisės aktai nenumato. 2023–2024 m. m. 11 proc. bendrojo ugdymo mokyklų (98 iš 867, 11-oje savivaldybių) sudaro didesnes nei leidžiama (24 mokiniai pradinėse ir 30 – vyresnėse) klases. Ši problema aktualiausia didžiųjų miestų (Vilniaus, Kauno) savivaldybėms. Esant nesutvarkytam mokyklų tinklui, susidarant per mažoms ar per didelėms klasėms, savivaldybėms nefinansuojant mažų klasių reikiama suma arba nesant prievolės jų finansuoti dėl išimčių, sudėtinga mokiniams užtikrinti kokybišką ugdymą, o mokytojams turėti optimalų darbo krūvį (1 skyrius, [10–17 psl.](#)).

2. Darbo užmokesčio fondo panaudojimas valstybės įsipareigojimams dėl mokytojų darbo užmokesčio įgyvendinti

Įgyvendinant valstybės įsipareigojimą dėl mokytojų vidutinio darbo užmokesčio ir papildomai skyrus lėšų, jį siekta padidinti 2023 m. – 13 proc., nuo 2024 m. sausio mėn. – 10 proc. Valstybinės duomenų agentūros skelbiamas mokytojų vidutinis darbo užmokestis 2023 m. didėjo 10,7 proc., kai šalies vidutinis darbo užmokestis didėjo 12,6 proc. Dėl to mokytojų ir šalies vidutinio darbo užmokesčio santykis 2023 m. siekė 112,2 proc. nors 2023–2025 m. strateginiame veiklos plane numatytas siektinas rodiklis buvo 122 proc. Jei mokytojų vidutinis darbo užmokestis 2024 m. pabaigoje padidėtų tiek, kiek didinamos lėšos darbo užmokesčiui (21 proc.), tai metų pabaigoje jis sudarytų 124,9–125 proc. pagal naujausią 2024-03-18 ekonominės raidos scenarijų prognozuojamo šalies vidutinio darbo užmokesčio, bet nesiektų 130 proc. (2 skyrius, [17–31 psl.](#)).

Tik mokytojų ekspertų, kurie sudaro 3 proc. visų mokytojų, pagal teisės aktus apskaičiuota 2023 m. pareiginė alga (su didžiausiu galimu koeficiento padidiniu – 25 proc.) galėtų būti didesnė už siektiną mokytojų vidutinį darbo užmokestį (122 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio – 2 457 Eur). Atrinktų mokyklų duomenimis, daugiau nei 90 proc. mokytojų darbo užmokestis pateko į intervalą tarp mažiausios ir didžiausios pareiginės algos, apskaičiuotos pagal teisės aktus. Taigi vienu etatu dirbančių mokytojų darbo užmokestis gali būti didesnis tik dėl apmokėjimo už pavadavimus, vienkartinį išmokų ir kitų nereguliarių priemonių (2 skyrius, [17–31 psl.](#)).

Audituotose mokyklose 2023 m. rugsėjo–gruodžio mėn. mokytojams ir kitiems pedagoginiams darbuotojams priskaičiuota darbo užmokesčio suma didėjo 13,1 proc., 2024 m. sausio mėn. – 11,5 proc., lyginant su atitinkamu ankstesnių metų laikotarpiu, t. y. daugiau nei buvo didinama pareiginė alga (13 ir 10 proc.). 72 proc. audituotų mokyklų mokytojų 2023 m. IV ketv. darbo užmokesčio vidurkis nesiekė viešai skelbiamo atitinkamo laikotarpio mokytojų vidutinio darbo užmokesčio, 32 proc. mokytojų darbo užmokestis 2023 m. nesiekė šalies vidutinio darbo užmokesčio (68 proc. siekė ar buvo didesnis). Vidutiniam šalies darbo užmokesčiui augant sparčiau nei prognozuota, mokytojų ir šalies vidutinio darbo užmokesčio santykis nesiekia planuotos reikšmės 122 proc. 2023 m. (81 proc. audituotų mokyklų mokytojų atlyginimas 2023 m. nesiekė šios reikšmės) ir, jį nuo 2024-09-01 padidinus 10 proc., kaip numatyta kolektyvinėje sutartyje, gali būti neįgyvendintas valstybės įsipareigojimas mokytojams 2024 m. – 130 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio. Svarbu, kad valstybė, nustatydamą įsipareigojimus mokytojams dėl darbo užmokesčio, tinkamai įsivertintų galimybes juos įgyvendinti ir užtikrinti jų laikymosi tęstinumą kintant ekonominei ar politinei aplinkai (2 skyrius, [17–31 psl.](#)).

Pagrindinis bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo šaltinis – valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos ugdymo reikmėms – apie 93 proc., savivaldybių biudžetų lėšos – 5,2 proc. Savivaldybės savo lėšomis dengė nuo 0,1 iki 10,4 proc. bendrų mokytojų darbo užmokesčio išlaidų savivaldybėse, viena savivaldybė nurodė savo lėšomis prie to neprisidėjusi. Dėl tokių skirtumų tos pačios kvalifikacijos ir stažo pedagogai skirtingose mokyklose gali gauti skirtingus atlyginimus, nes vienos savivaldybės skiria papildomų lėšų darbo užmokesčiui (priedams, priemokoms, premijoms ir kt.), o kitos ne (2 skyrius, [17–31 psl.](#)).

3. Mokymo pinigų naudojimas

Didesnę dalį mokymo lėšų sumos ministerija apskaičiuoja kiekvienai ugdymo įstaigai, tačiau apie ketvirtadalį (2023 m. – 24,2 proc., 2022 m. – 23,9 proc.) šių lėšų turi paskirstyti savivaldybės savo nustatyta tvarka. Visgi 58 savivaldybės neturėjo kriterijų mokymo lėšų paskirstymui, 32 nereglementavo visų galimų ugdymo reikmių, kurioms lėšas skirsto savivaldybės, 17 nenustatė mokymo lėšų perskirstymo tarp švietimo įstaigų terminų. Savivaldybės visą jų skirstomą mokymo lėšų dalį paskirstė švietimo įstaigoms, tačiau 54 jų lėšas skyrė viena suma, išskirdamos tik darbo užmokestį. Nepanaudotas dotacijos lėšas savivaldybės grąžino į biudžetą: 2022 m. 28 savivaldybės grąžino 2,9 mln. Eur, 2023 m. – 24 grąžino 4,1 mln., pvz., dėl nedarbingumo, neužimtų etatų, streiko metu nemokėtų atlyginimų (3 skyrius, [31–41 psl.](#)).

72–74 proc. mokymo lėšų skiriama švietimo įstaigoms ugdymo planui įgyvendinti ir naudojama mokytojų ir pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčiui: 2022 m. – 787,2 mln. Eur, 2023 m. – 919,0 mln. Eur, panaudota atitinkamai 100,4 ir 100,3 proc. Kitų ugdymo reikmių, iš kurių mokamas darbo užmokestis, lėšų panaudojimo procentas 2022 ir 2023 m. svyravo nuo 94,4 iki 116,4 nuo ministerijos apskaičiuotos sumos kiekvienai ugdymo reikmei – vienioms ugdymo reikmėms nepanaudotos lėšos yra panaudojamos kitoms. Mokymo lėšas galima paskirstyti tik švietimo įstaigoms, išimčių nenumatyta, bet Alytaus r. savivaldybė mokymo lėšas, skirtas mokyklų bibliotekų darbuotojams išlaikyti, pervedė Alytaus r. viešajai bibliotekai (124,6 tūkst. Eur panaudota 2022–2023 m.), kuri šalia savo funkcijų atlieka ir savivaldybės mokyklų bibliotekų funkcijas. Nors taip siekiama racionaliau užtikrinti mažų mokyklų bibliotekų funkcijų vykdymą, viešajai bibliotekai atliekant ne tik mokyklos bibliotekos, bet ir viešosios bibliotekos paslaugas, todėl mokymo lėšos gali būti panaudotos su ugdymu nesusijusioms funkcijoms finansuoti (3 skyrius, [31–41 psl.](#)).

Mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijos tobulinimui vidutiniškai 2022 m. panaudota 88,7 proc., 2023 m. – 92,7 proc. jiems apskaičiuotos sumos. Vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms vidutiniškai 2022 m. panaudota 171,6 proc., 2023 m. – 160,8 proc. jiems apskaičiuotos sumos. 36-iose iš 102 audituotų mokyklų nustatėme atvejų, kai 110,8 tūkst. Eur šios reikmės lėšų panaudota prekėms ir paslaugoms, kurios nepriskirtinos vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms, įsigyti: baldai, patalpų inventorių, remonto ir kitos ūkinės prekės, transporto, apsaugos paslaugos ir kt. (3 skyrius, [31–41 psl.](#)).

Kasmet paskirstoma ir panaudojama daugiau nei 1 mlrd. Eur mokymo lėšų ir už panaudotas lėšas atsiskaitoma pagal nustatytą tvarką, tačiau švietimo įstaigose apskaita vedama pagal išlaidų ekonominę klasifikaciją, bet ne pagal ugdymo reikmes, todėl savivaldybės ir švietimo įstaigos iš esmės negali užtikrinti apribojimų dėl lėšų perskirstymo įgyvendinimo ir pateikti pagrįstų atsiskaitymo už lėšų panaudojimą pagal ugdymo reikmes duomenų. Ministerija kasmetinės apibendrintos šių lėšų panaudojimo analizės nerengia. Atsižvelgiant į išdėstytus dalykus dėl mokymo lėšų pagal ugdymo reikmes apskaitos ir perskirstymo ir į trumpą audito procedūrų terminą, auditoriai neturėjo galimybės įsitikinti mokymo lėšų perskirstymo tarp ugdymo reikmių ir panaudojimo pagal jas pagrįstumu (3 skyrius, [31–41 psl.](#)).

Ministerija dotacijos tikslo – racionaliai naudojant turimus išteklius, užtikrinti savivaldybių mokyklose ugdymo kokybę, įtrauktį ir prieinamumą – pasiekimui vertinti 2022 ir 2023 m. buvo patvirtinusi 9 kriterijus. Keturi kriterijai buvo skirti rodyti bendrojo ugdymo mokyklų tinklo savivaldybėje planavimo pagrįstumą, galimybę mokiniams gauti kokybišką išsilavinimą. Prasčiausi rodikliai buvo: dėl minimalaus vaikų skaičiaus klasėje – Šalčininkų, Trakų, Vilniaus r. savivaldybėse, dėl jungtinių 1–8 klasių – Biržų, Kupiškio, Molėtų r. savivaldybėse, dėl per didelio mokinių skaičiaus klasėse – Vilniaus ir Kauno m. savivaldybėse. Du dotacijos kriterijai susiję su mokinių pasiekimais ir mokyklų veiklos kokybe: prasčiausios jų reikšmės per paskutinius trejus mokslo metus buvo Akmenės, Alytaus ir Zarasų rajonų savivaldybėse. Konkrečių siektinų dotacijos kriterijų reikšmių savivaldybėms ministerija nenustatė (išskyrus 2 rodiklius), pasiekimo analizės neatliko, vykdė tik rodiklių stebėseną (3 skyrius, [31–41 psl.](#)).

Pokyčiai audito metu

Valstybės įsipareigojimas mokytojams, kad jų vidutinis darbo užmokestis 2024 m. pabaigoje sudarytų 130 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio, numatytas 18-osios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane, kituose strateginio planavimo dokumentuose ir Švietimo ir mokslo šakos kolektyvinėje sutartyje. Šia sutartimi šalys taip pat susitarė iki 2024-05-01 parengti pasiūlymus dėl rodiklio, parodančio mokytojų ir šalies vidutinio darbo užmokesčio santykį, tobulinimo. Audito metu ministerija nurodė, kad profesinės sąjungos pateikė pasiūlymus, ministerija atlieka jų poveikio valstybės finansams analizę, pradėtos derybos dėl rodiklio tobulinimo. Svarbu, kad tobulinant rodiklį būtų įsivertintos galimybės jį pasiekti kintančioje aplinkoje.

Audito ataskaitoje rekomendacijų neteikiame, pasiūlymus dėl audito metu nustatytų dalykų Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pateikiame raštu.

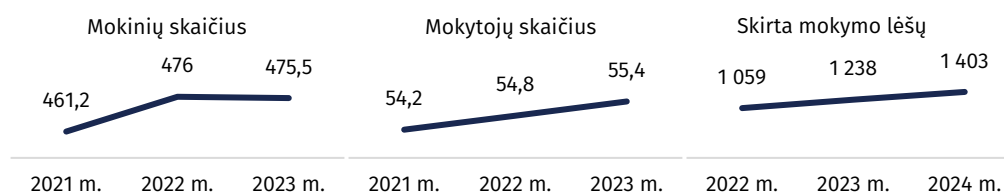
JŪŽANGA

18-osios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane¹, 2021–2030 m. švietimo plėtros programoje², ministerijos strateginiuose veiklos planuose³ numatyta pasiekti, kad vidutinis mokytojų darbo užmokestis 2024 m. sudarytų 130 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio. Kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokestį didinti ne mažesniais tempais nei mokytojų. Švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties pakeitimuose⁴ numatyta nuo 2023-01-01 skirti papildomų lėšų mokytojų darbo užmokesčiui padidinti 13 proc., nuo 2024 m. skirti papildomų lėšų darbo užmokesčio fondui padidinti: nuo 2024-01-01 – 10 proc., nuo 2024-09-01 – ne mažiau kaip 10 procentų.

Bendrojo ugdymo mokyklų tinklo kūrimo tikslą ir esmines nuostatas, bendruosius ir specialiuosius mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, kriterijus nustato Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės⁵. Mokytojų darbo apmokėjimą reglamentuoja Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas⁶. Valstybės biudžeto skiriamų mokymo lėšų apskaičiavimą, paskirstymą ir panaudojimą mokyklų mokinių ugdymo reikmėms tenkinti, taip pat atvejus, kai savivaldybės dalį mokymo lėšų paskirsto ugdymo reikmėms savo nustatyta tvarka, reglamentuoja Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas⁷.

Lietuvoje 2023-09-01 veikė 1 639 savivaldybių (1 331), valstybinės (27) ir privačios (281) bendrojo ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos (2020–2023 m. bendrojo ugdymo mokyklų skaičius sumažėjo nuo 971 iki 917), kuriose mokinių skaičius 2023 m. nežymiai mažėjo, mokytojų skaičius augo, nuosekliai didėjo skiriamos lėšos (1 pav.). 2023 m. buvo panaudota 1 234 mln. Eur mokymo lėšų.

1 pav. Mokinių, mokytojų skaičius (tūkst.) ir skirtos mokymo lėšos (mln. Eur)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos ir Švietimo, sporto ir mokslo ministro įsakymus dėl dotacijų paskirstymo⁸

¹ Seimo 2020-12-11 nutarimu Nr. XIV-72 patvirtinta 18-osios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, 115.3 p.

² Vyriausybės 2021-12-01 nutarimas Nr. 1016.

³ Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymai: 2023-01-19 Nr. V-62, 2024-01-29 Nr. V-93.

⁴ 2017-11-22 Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 2022-12-16 ir 2023-10-6 pakeitimai.

⁵ Patvirtintos Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768.

⁶ Patvirtintas 2017-01-17 Nr. XIII-198.

⁷ Patvirtintas Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679.

⁸ Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymai „Dėl specialios tikslinės dotacijos ugdymo reikmėms finansuoti paskirstymo pagal savivaldybes patvirtinimo“, 2022-01-07 Nr. V-39, 2023-01-03 Nr. V-6, 2024-01-11 Nr. V-25.

AUDITO REZULTATAI

1. BENDROJO UGDYMO MOKYKLŲ TINKLAS

1. Laikėmės nuostatos, kad institucijos yra patvirtinusios ir įgyvendina nustatytus reikalavimus atitinkančius švietimo įstaigų tinklo tvarkymo planus, jei visos savivaldybės ir ŠMSM turi po tinklo kūrimo taisyklių pakeitimo (2021 m.) patvirtintus bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos bendruosius planus⁹; juos peržiūrėjo iki 2024-04-01 po 2024-01-02 taisyklių pasikeitimo¹⁰; visose mokyklose 2023–2024 m. m. mokinių skaičius yra didesnis nei 60¹¹; nejungiamos pagrindinio ir vidurinio ugdymo klasės¹²; nėra mokyklų, kuriose yra mažiau ar daugiau¹³ mokinių klasėje nei nustatyta; visų savivaldybių, kuriose yra mokinių skaičiaus klasėse ir mokyklose, jungtinių klasių kriterijų neatitinkančių mokyklų, mokyklų tinklo pertvarkos planuose ar kituose dokumentuose numatyti sprendimai dėl šių mokyklų¹⁴; visos savivaldybės, kuriose yra mokyklų su mažiau nei 60 mokinių (išskyrus leistinas išimtis) ar¹⁵ klasių, kur vidurinio ugdymo klasėse mažiau nei 12, kitose – mažiau nei 8 mokiniai, finansuoja šias mokyklas iš savo biudžetų¹⁶ (skiria ne tik ūkio, o ir mokymo lėšas).

Bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos bendrieji planai

2. Siekiant aukštesnės ugdymo kokybės, mokyklų tinklo stiprinimo¹⁷, yra nustatyti kriterijai mokykloms, pagal kuriuos po 2021 m. savivaldybės turėjo peržiūrėti bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos bendruosius planus. Visos savivaldybės ir ministerija turi patvirtintus šiuos planus ir 58 iš 60 juos atnaujino po 2021 m., kai Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių¹⁸ (toliau – Tinklo taisyklės) antrame priede buvo įteisinta nuostata, draudžianti jungti 5–8 klases. Dvi savivaldybės (Klaipėdos

⁹ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 35.6 ir 37 p. (redakcija, galiojusi nuo 2021-12-24 iki 2024-01-02).

¹⁰ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 35.6 p. ir 1 priedas.

¹¹ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 11 p. (redakcija, galiojusi nuo 2021-12-24 iki 2024-01-02), 1 priedo 7.1 p.

¹² Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 25.7 p. (redakcija, galiojusi nuo 2021-12-24 iki 2024-01-02), 22.2.2 p.

¹³ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 1 priedas (redakcija, galiojusi nuo 2021-12-24 iki 2024-01-02): nustatytas mažiausias mokinių skaičius vidurinio ugdymo klasėse – 12, kitose – 8, didžiausias mokinių skaičius pradinio ugdymo klasėse – 24, kitose – 30.

¹⁴ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 11 p. (redakcija, galiojusi nuo 2021-12-24 iki 2024-01-02).

¹⁵ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 17¹ p. (redakcija, galiojusi nuo 2023-09-01 iki 2024-01-04).

¹⁶ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 17¹.2 p., 3 priedas (redakcija, galiojusi nuo 2023-09-01 iki 2024-01-03).

¹⁷ Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2021-11-23 lydraštis „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės 2011-06-29 nutarimo Nr. 768 „Dėl Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projekto“.

¹⁸ Patvirtintos Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768.

m. ir Palangos) planų neatnaujino ir nurodė, kad nėra poreikio, nes mokyklų struktūra išgryninta, vykdoma stebėseną.

3. Ministerija, 2022 m. atlikusi savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos planų atitikties Tinklo taisyklėms vertinimą nustatė, kad 10 proc. (6 iš 59) savivaldybių bendrieji planai neatitiko šių taisyklių. Po ministerijos teiktų konsultacijų keturios savivaldybės planus patikslino, o dviejų (Vilniaus r. ir Pagėgių) planai ir po pakartotinio vertinimo neatitiko taisyklių reikalavimų. Vienai jų (Vilniaus r.) teikti pastebėjimai aktualūs ir šiuo metu: dėl neplanuojamų pertvarkyti mokyklų, kurioje per mažas bendras (42 mokiniai) arba pagal vidurinio ugdymo programą ugdomų mokinių skaičius.
4. Pasikeitus Tinklo taisyklėms ir nuo 2024-09-01 padidinus mažiausią mokinių skaičių III–IV gimnazijos klasėse iki 21¹⁹, tinklo pertvarkos planus tikslino arba iki balandžio 1 d.²⁰ planuoja tikslinti 42 proc. (25 iš 60) savivaldybių. Pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos (toliau – ŠVIS) duomenis nustatėme, kad šie taisyklių pakeitimai aktualūs 90-čiai ugdymo įstaigų, esančių 40-yje savivaldybių, nes šiose įstaigose nebus galimybės formuoti III-ųjų gimnazijos klasių dėl per mažo mokinių skaičiaus. 9 iš 40 šių savivaldybių tikslino planus numatydamas struktūrinius pokyčius gimnazijose, o likusios (31) planų netikslino ir to daryti neplanuoja – šiuo metu nemato poreikio (pavyzdys).

Savivaldybių, kurios neplanuoja struktūrinių pokyčių mokyklose dėl pasikeitusių Tinklo taisyklių, paaiškinimų pavyzdžiai

II kl. mokiniai 2024–2025 m. m. nesiėks vidurinio išsilavinimo, todėl savivaldybė priims sprendimą III klasės komplekto neformuoti arba formuos, jei susidarys 21 mokiny vienai klasei.

Nuo 2024-09-01 numatyta išimtis III-iai gimnazijos klasei formuoti²¹ suteikė galimybę formuoti vieną IV klasę su 12 mokinių.

Vienais metais nesurenkant reikiamo mokinių skaičiaus, laikinai galima neformuoti vidurinio ugdymo klases, užtikrinant pavėžėjimą į kitas rajono gimnazijas, arba sudaryti mokiniams galimybę baigti mokslus nekeičiant fizinės mokymosi vietos bei mokantis su tais pačiais bendraklasiais ir mokytojais, bendradarbiaujant su kita mokykla.

5. Pastebime, kad 2022²² ir 2023²³ m. prieš mokslo metų pradžią ministro įsakymu patvirtinti sąrašai mokyklų, kurioms dėl Tinklo taisyklėse nurodytų išimčių leista formuoti vieną III gimnazijos klasę. 2022 m. tokių mokyklų – 255, 2023 m. – 250. Auditorių nuomone, toks išimčių skaičius sudaro prielaidas savivaldybėms tikėtis joms palankių išimčių ar Tinklo taisyklių pakeitimų nustatymo ir neskatina racionaliai tvarkyti mokyklų tinklą. Be to, dar 2018 m. buvo nustatyta²⁴, kad išimties taikomos remiantis su ugdymo proceso organizavimu nesusijusiais kriterijais, o geografiniais ar kitais, pavyzdžiui, mokykla, priskirta miesto pakraščiu, esanti pasienio ruože, vienintelė tokia tam tikroje vietovėje.

¹⁹ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 2 priedas.

²⁰ 2024-03-25 duomenimis.

²¹ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023-08-03 įsakymas Nr. V-1126 „Dėl mokyklų sąrašų mokymo lėšoms paskirstyti patvirtinimo“ (priimtas sprendimas suteikė galimybę nuo 2023-09-01 formuoti vieną III kl. su ne mažiau kaip 12 mokinių).

²² Švietimo ir mokslo ministro 2022-09-31 įsakymas Nr. V-1343 „Dėl mokyklų sąrašų mokymo lėšoms paskirstyti patvirtinimo“.

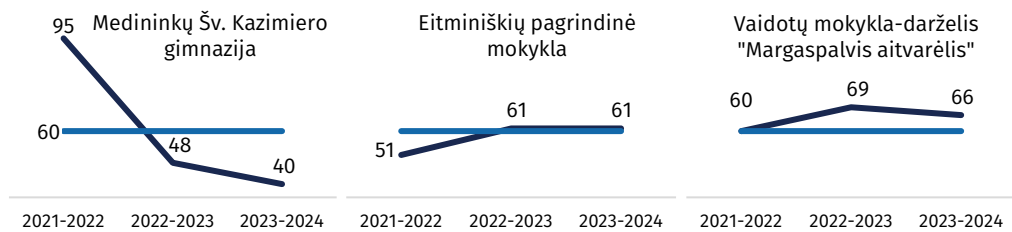
²³ Švietimo ir mokslo ministro 2023-09-31 įsakymas Nr. V-1126 „Dėl mokyklų sąrašų mokymo lėšoms paskirstyti patvirtinimo“.

²⁴ Siūlymų paketas dėl mokymo lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo metodikos tobulinimo. Smart Continent. 2018 m.

Mažiausias mokinių skaičius mokyklose

6. Pagal ŠVIS duomenis, Lietuvoje 2023-09-01 nebuvo pradinių, progimnazijos ar pagrindinės mokyklos tipo mokyklų, kuriose mokytųsi mažiau nei 60 mokinių. Gimnazijoms šis reikalavimas netaikomas²⁵, dėl to Vilniaus r. savivaldybėje veikia Medininkų Šv. Kazimiero gimnazija, kurioje 2023-09-01 mokėsi 40 mokinių, iš kurių 60 proc. (24 iš 40) buvo ugdomi pagal pagrindinio ugdymo programą, likusieji – pagal ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo programas. Pagal vidurinio ugdymo programą dvejus paskutinius metus joje nesimokė nė vienas mokinys, nepaisant to, ši mokykla turėjo gimnazijos statusą ir galėjo veikti bei gauti mokymo lėšas iš valstybės biudžeto (dotacija). Mokinių skaičius šioje mokykloje kasmet mažėjo (2 pav.). Vilniaus r. savivaldybė nurodė, kad šią mokyklą planuoja pertvarkyti. Pastebime, kad savivaldybėje veikia ir daugiau mokyklų, kuriose besimokančiųjų skaičius yra ribinis (2 pav.).

2 pav. Mokinių skaičius Vilniaus r. mokyklose, kuriose mokinių skaičius mažesnis ar artimas 60

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis

7. Vilniaus r. savivaldybė nurodė 2024 m. planuojanti pertvarkyti dvi mokyklas (pavyzdys).

Vilniaus r. savivaldybės atsakymo dėl planuojamų mokyklų tinklo pertvarkų pavyzdys

Vilniaus r. savivaldybė 2024 m. planuoja likviduoti Vilniaus r. Medininkų Šv. Kazimiero gimnaziją. Nuo 2024-08-31 planuojama keisti mokymo įstaigos tipą – Vaidotų mokykla-darželis bus pertvarkytas į lopšelj-darželį.

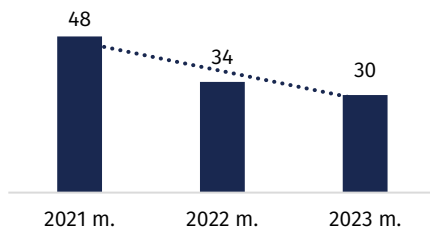
Vilniaus r. Eitminiškių pagrindinės mokyklos, kurioje 2023–2024 m. m. mokosi 61 mokinys, neplanuojama reorganizuoti. Reorganizavimas nėra suplanuotas ir 2024 m., nes savivaldybė tikisi, kad mokykla surinks 60 mokinių.

8. Pagal ŠVIS duomenis, Lietuvoje 2023 m. veikė 30 bendrojo ugdymo mokyklų, kuriose mokinių skaičius 2023-09-01 buvo nuo 60 iki 100. Palyginus su ankstesniais metais, tokių mokyklų mažėjo (3 pav.), bet, sparčiai mažėjant gimstamumui²⁶, vis daugiau mokyklų gali neturėti pakankamo mokinių skaičiaus.

²⁵ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 11p. (redakcija, galiojusi nuo 2021-12-24 iki 2024-01-02).

²⁶ Bendrasis gimstamumo rodiklis 1000 gyventojų 2019 m. buvo – 8,9, 2020 m. – 8,4, 2021 m. – 8,3, 2022 m. – 7,8, 2023 m. (išankstiniais duomenimis) – 7. Prieiga internetu: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=d6c20c44-2e6c-49a1-b372-2daf70dc1ab1#/> (žiūrėta 2024-04-17).

3 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų, kuriose mokinių skaičius nuo 60 iki 100, skaičius

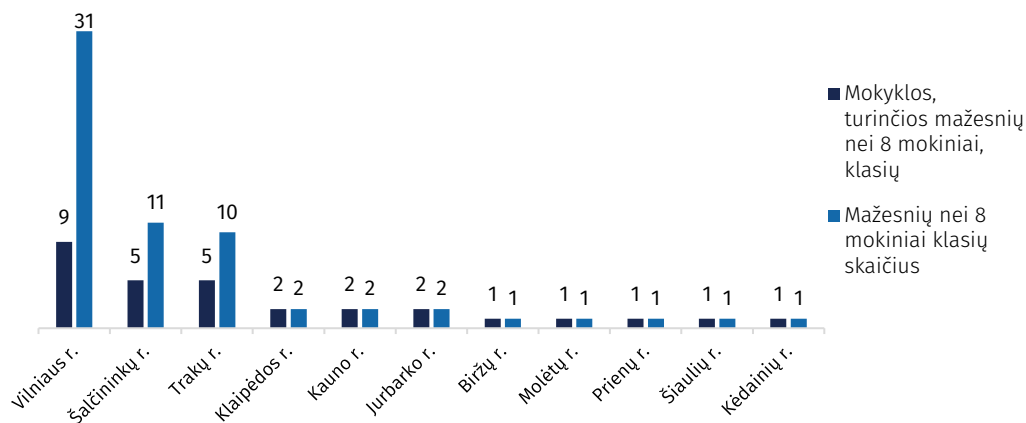

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros duomenis

Mažos klasės

9. Tinklo taisyklėse numatytas mažiausias – aštuonių – mokinių skaičius pradinio ir pagrindinio ugdymo klasėse. ŠVIS duomenimis, 2023–2024 m. m. veikė 3 proc. (30 iš 867) ugdymo įstaigų vienuolikoje savivaldybių su mažesniu nei nustatyta mokinių skaičiumi klasėse (4 pav.). 82 proc. (52 iš 63) mažų klasių²⁷ veikė Vilniaus, Šalčininkų ir Trakų r. savivaldybių mokyklose.

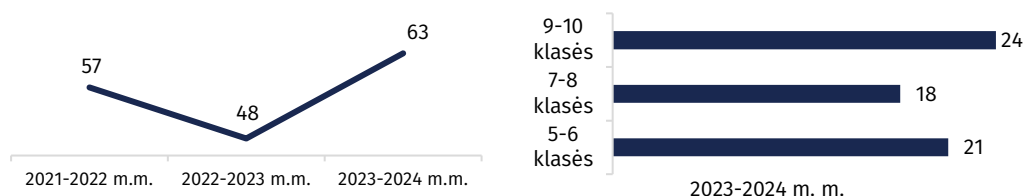
4 pav. Mokyklų, kuriose 2023–2024 m. m. yra klasių su mažiau nei 8 mokiniais, ir tokių klasių skaičius

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis

10. Mažų klasių daugėjo, daugiausiai buvo 9–10 tokių klasių (5 pav.).

5 pav. Klasių, kuriose mažiau nei 8 mokiniai, skaičius

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis (žiūrėta 2024-01-31)

11. Dvylikoje Vilniaus, Šalčininkų ir Trakų r. savivaldybių mokyklų yra daugiau nei po vieną mažą klasę, pvz., Šumsko pagrindinėje mokykloje ir Dieveniškų Adomo Mickevičiaus gimnazijoje yra 4 mažos klasės, Eitminiškų pagrindinėje mokykloje – 6. Pastebime, kad mokyklos, kuriose mokoma tautinės mažumos kalba, arba mokykloms Vilniaus ir Šalčininkų r., kur ugdymas

²⁷ Klasė, turinti mažiau nei 8 mokinius.

vyksta lietuvių kalba, tinklo taisyklės leidžia turėti daugiau nei vieną mažą klasę. Pagal ŠVIS duomenis, visose šiose mokyklose ūkio ir mokymo išlaidos vienam mokiniui yra didesnės nei šalies vidurkis²⁸ (ūkio išlaidos iki 18,7 karto, mokymo – iki 2,3).

12. Nesurinkdamos reikiamo mokinių skaičiaus, mokyklos laikinai neformuoja vidurinio ugdymo klasių ir šiuos mokinius „paskolina“ kitoms tos pačios savivaldybės mokykloms, tai yra, perkelia į jų sąrašus, kad susidarytų visas klasės komplektas. Fizinė šių mokinių mokymosi vieta nekeičiama, tai yra, vieno tokio klasės komplekto ugdymas organizuojamas dviejose mokyklose kaip dviejų atskirų klasių. Gaudama finansavimą iš valstybės biudžeto vienam klasės komplektui, o faktiškai išlaikydama dvi klases, savivaldybė neturi prievolės ir nepriideda prie finansavimo. Tai mažina mokyklų galimybes mokėti mokytojams didesnę darbo užmokestį.

Mokinių „skolinimo“ 2023–2024 m. m. pavyzdžiai

Pagal Molėtų r. savivaldybės 2023-05-25 sprendimą Nr. B-103, Giedraičių Antano Jaroševičiaus gimnazija III gimnazijos klasės neturi. Pagal mokyklų bei savivaldybės paaiškinimus ir mokyklų pamokų tvarkaraščius šios gimnazijos III g. klasės mokiniai perduoti Alantos gimnazijai, o fiziškai jų mokymas organizuojamas Giedraičių gimnazijoje.

Vilniaus r. Lavoriškių Stepono Batoro gimnazija neturi III ir IV gimnazinių klasių, bet pagal mokyklos ir savivaldybės paaiškinimus bei pamokų tvarkaraščius šių gimnazijos klasių mokiniai įtraukti į Vilniaus r. Mickūnų gimnazijos atitinkamų klasių sąrašus, tačiau fiziškai mokosi Lavoriškių Stepono Batoro gimnazijoje.

Taip vienos klasės mokiniai mokosi dviejų mokyklų patalpose, turi skirtingus tvarkaraščius, ir kiekvieno dalyko mokytojams apmokama už dviejų klasių mokymą. Savivaldybių ir mokyklų paaiškinimais, savivaldybės iš savo biudžeto lėšų tam papildomai neskyrė – mokykloms pakanka valstybės biudžeto skiriamų mokymo lėšų.

13. Savivaldybės neskuba planuoti mokyklų pertvarkos ar imtis kitų priemonių dėl mažų klasių, motyvuodamos bendruomenių prašymais užtikrinti ugdymą arčiau namų ir tuo, kad tokios klasės „išaugs“, o savivaldybės vykdydamos stebėseną reaguos ir kiekvieną atvejį vertins individualiai.
14. Mažiausio leidžiamo mokinių skaičiaus neturinčios klasės iš valstybės biudžeto dotacijos (mokymo lėšų) negali būti finansuojamos, todėl savivaldybės tokias klases turi finansuoti savo lėšomis. Ministerija neturi duomenų, ar savivaldybės prisideda prie šių klasių išlaikymo reikiama suma²⁹, nes neturi visų savivaldybių, kuriose yra nepilnų klasių, tarybų sprendimų dėl šių klasių finansavimo³⁰, o turimuose dokumentuose savivaldybės prisidedama suma nenurodoma. Pagal savivaldybių duomenis, 10 iš 11-os savivaldybių, turinčių per mažų klasių, skyrė savo lėšų jų išlaikymui (ugdymo išlaidoms), šios lėšos kasmet didėjo (2022 m. skirta 479,8 tūkst. Eur, 2023 m. – 718,4, 2024 m. – 1002,3). Molėtų r. savivaldybė neprišidėjo prie mažesnės klasės išlaikymo, nors taryba tai buvo numaciusi³¹. Savivaldybės atstovai paaiškino, kad lėšų mažai klasei finansuoti 2023 m. iš savivaldybės biudžeto šiam tikslui planavo skirti 35,8 tūkst. Eur, bet užteko valstybės biudžeto finansavimo, todėl savo lėšų neskyrė. Dar keturios savivaldybės skyrė nuo 7 iki 61 proc. reikiamos sumos.

²⁸ 2023 m. ūkio išlaidų vidurkis vienam mokiniui savivaldybių mokyklose – 964,2 Eur, mokymo lėšų vidurkis vienam mokiniui savivaldybių mokyklose – 2,7 tūkst. Eur.

²⁹ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 25.7 p. (redakcija, galiojusi nuo 2021-12-24 iki 2024-01-02).

³⁰ Nepateikė 2 iš 9 savivaldybių.

³¹ Molėtų r. savivaldybės tarybos 2023-07-27 sprendimas Nr. B1-176 „Dėl papildomų mokymo lėšų skyrimo Molėtų r. Alantos gimnazijai“.

15. Savivaldybių duomenimis, mažų klasių finansavimui panaudojama lėšų mažiau nei skiriama arba jos neturi tikslių duomenų, nes tokių papildomų lėšų mažų klasių finansavimui savivaldybės neišskiria, jos tvirtinamos bendrai su savivaldybės biudžetu, tam tikrais atvejais dengiamas trūkumas pagal faktinį poreikį perskirstant dalį mokymo lėšų, skirtų iš valstybės biudžeto, pvz., dvi (Šalčininkų ir Vilniaus r.) savivaldybės lėšų trūkumą šioms klasėms dengė iš lėšų, skirtų ugdymo finansavimo poreikių skirtumams mažinti.
16. 2023–2024 m. m. iš 30-ies mokyklų 16-ai, esančių trijose savivaldybėse (Vilniaus, Šalčininkų ir Trakų r.), yra taikomos išimtys dėl mažų klasių finansavimo – valstybė finansuoja šias klases mažesne suma³², o savivaldybės finansavimo skirti neprivalo, net jei mokykloje veikia daugiau nei viena nepilna klasė. Pavyzdžiui, Vilniaus ir Šalčininkų r. savivaldybės, mokyklų duomenimis, iš savo biudžeto 2023 m. skyrė mažiau nei 0,5 proc. mokytojų darbo užmokesčio fondo lėšų. Pagal ministerijos duomenis, 2022–2023 m. m. buvo 22 mokykloms, kurioms taikomos išimtys dėl mažesnio mokinių skaičiaus klasėse, skirta 1,5 mln. Eur, o savivaldybėms rekomenduojama prisidėti suma sudarytų³³ 1,7 mln. Eur. Savivaldybių duomenimis, 2023 m. mažų klasių, kurioms taikomos išimtys, finansavimui buvo skirta 0,4 mln. Eur, panaudota – 0,1.
17. Priėmus Švietimo įstatymo pakeitimus, nuo 2024-01-02 pareiga savivaldybėms finansuoti savo biudžeto lėšomis minimalaus mokinių skaičiaus neturinčias klases įtvirtinta įstatyme³⁴. Siekiant efektyvaus mokymo lėšų naudojimo ir ugdymo kokybės, svarbu užtikrinti šios savivaldybių pareigos įgyvendinimą. Ministerija nurodo neturinti pareigos ir teisės įsitikinti, ar savivaldybės tikrai finansuoja reikiama suma per mažas klases. Ji ne tik formuoja valstybinę švietimo politiką, bet ir organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą ir yra atsakinga už švietimo kokybę³⁵. Vykdydama savo funkcijas, ministerija turėtų kontroliuoti, kaip savivaldybės įgyvendina joms numatytą pareigą finansuoti mažesnes klases reikiama suma³⁶.

Jungtinės klasės

18. Jei pradinėse klasėse trūksta mokinių, o tai itin būdinga mokyklų skyriams, ši problema sprendžiama jungiant klases. 2023–2024 m. m. buvo 2,9 proc. (153 iš 5280) jungtinių pradinė klasių komplektų, kurių skaičius nuo 2021 m. sumažėjo (2021 m. buvo 276), o kai kuriose savivaldybėse nekito ar net išaugo³⁷. Atkreipiame dėmesį, kad jungiamos ne tik gretimos klasės, kaip rekomenduojama. Tuo siekiama, kad mokykloje neliktų klasės komplekto su mažesniu nei 8 mokinių skaičiumi ir mokykla neprarastų galimybės vykdyti pradinio ugdymo programą ir gauti mokymo lėšas (pavyzdys).

³² Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 4 priedas (redakcija, galiojusi nuo 2023-09-01 iki 2024-01-04).

³³ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimas Nr. 679 „Dėl Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2 p. rekomenduoja savivaldybėms iš savivaldybių biudžetų asignavimų šio nutarimo 1 p. patvirtinto aprašo 172.1 ir 172.2 p. nurodytoms klasėms (grupėms) papildomai skiriamas lėšas apskaičiuoti, iš bazinių ugdymo lėšų, apskaičiuotų pagal aprašą kaip atitinkamai klasei, turinčiai nustatytą mažiausią sąlyginę klasės (grupės) mokinių skaičių, atėmus pagal aprašą klasei (grupei) skiriamas bazines ugdymo lėšas. (redakcija, galiojanti nuo 2024-01-04).

³⁴ Švietimo įstatymas, 67 str.

³⁵ Švietimo įstatymas, 56 str. 1 d. 1 ir 4 p.

³⁶ Švietimo įstatymas, 67 str. 13 d., Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 22.2.2.1 p.

³⁷ Plungės, Prienų, Radviliškio, Šilutės, Širvintų, Trakų, Tauragės, Ukmergės r.

Pavyzdys, kaip mokyklose jungiamos pradinės klasės

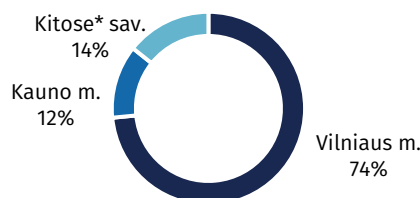
Utenos Vyurių progimnazijos Daugailių skyriuje pirma klasė jungiama su ketvirta, Kelmės „Kražantės“ progimnazijos Liolių skyriuje pirma klasė jungiama su trečia, o antra su ketvirta. Jei šiuose mokyklų skyriuose būtų sujungtos gretimos klasės, viename komplekte būtų mažiau nei 8 mokiniai ir tokios klasės negalėtų būti sudaromos ir finansuojamos iš valstybės biudžeto.

19. Priešingai nei pradinė, penktų ir vyresnių klasių jungti neleidžiama³⁸. Pagal ŠVIS duomenis, ir įvertinus numatytas išimtis, 2023-09-01 nebuvo nė vienos mokyklos, kuri turėtų jungtinių penktų ir vyresnių klasių. Nustatėme, kad mokyklos, kurioms teisės aktais leidžiama ir jos sudaro mažesnes (5, 6 ar 7 mokinių) klases, siekdamos atitikti teisės aktų reikalavimus, neformuoja jungtinių klasių, bet jungia tam tikras pamokas: vienos iš audito metu tikrintų mokyklų³⁹ skyriuje besimokantiems 6–9-tų klasių mokiniams jungiamos daugelio dalykų pamokos, pvz., chemija, fizika, istorija ir kt. (2 priedas). Nejungiamos tik matematikos, lietuvių ir gimtosios (lenkų) kalbos pamokos.

Perpildytos klasės

20. Tinklo taisyklėse numatytas didžiausias mokinių skaičius pradinio ugdymo klasėse – 24, vyresnėse – 30. Pagal ŠVIS duomenis, 11-oje proc. (98 iš 867) ugdymo įstaigų, veikiančių vienuolikoje savivaldybių, ugdymo procesas organizuojamas su didesniu mokinių skaičiumi klasėje, nei nustatyta. Ši problema būdinga didžiųjų miestų mokykloms: daugiau nei pusė (60 proc.) Vilniaus m. ir 23 proc. Kauno m. mokyklų turi perpildytų klasių. 74 proc. (72 iš 98) tokių mokyklų yra Vilniaus m. savivaldybėje (6 pav.).

6 pav. Ugdymo įstaigų (98), turinčių perpildytų klasių, pasiskirstymas pagal savivaldybes

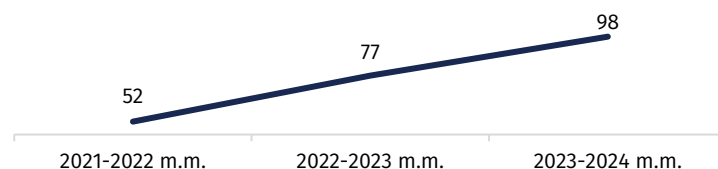

*Kauno r., Klaipėdos r., Marijampolės, Palangos, Kazlų Rūdos, Šakių r., Visagino, Ukmergės r., Panevėžio r. sav.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis

21. 94-iuose proc. (92 iš 98) ugdymo įstaigų, kurios turi didesnes klases, perpildytos pradinio ugdymo klasės, Vilniaus m. perpildytos ir gimnazijų klasės. Ugdymo įstaigų su perpildytais klasiėmis kasmet daugėja (7 pav.).

7 pav. Mokyklų, turinčių perpildytų klasių, skaičius

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis

³⁸ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 1 priedas (redakcija, galiojusi nuo 2021-12-24 iki 2024-01-02).

³⁹ Vilniaus r. Lavoriškių Stepono Batoro gimnazijoje.

22. Savivaldybės, pvz., Vilniaus m., Kauno m., nurodo, kad reikalavimus atitinkančias klases sudėtinga suformuoti dėl bendrai didelio mokinių skaičiaus savivaldybėse. Vilniaus m. savivaldybė problemą dėl perpildytų klasių planuoja spręsti steigdama naujas mokyklas ir plėsdama esamas – statys priestatus. Priėmus teisės aktų pakeitimus nuo 2024-09-01 numatoma⁴⁰ mažinti skiriamas mokymo lėšas, jei bus formuojamos didesnės nei leidžiama klasės.
23. Esant nesutvarkytam mokyklų tinklui, susidarant per mažoms ar per didelėms klasėms, savivaldybėms neskiriant savo biudžeto lėšų mažų klasių ugdymo reikmėms, sudėtinga mokiniams užtikrinti aukštesnę ugdymo kokybę, mokytojams turėti optimalų darbo krūvį, efektyviau naudoti mokymo lėšas. Esant dideliam išimčių skaičiui (pvz., tautinių mažumų kalba, atskiros savivaldybės ir kt.) daugiausiai nepilnų klasių turinčios savivaldybės neįpareigojamos prisidėti prie jų išlaikymo, tokias klases finansuoja taupydamos mokymo lėšas.

2. DARBO UŽMOKESČIO FONDO PANAUDOJIMAS VALSTYBĖS ĮSIPAREIGOJIMAMS DĖL MOKYTOJŲ DARBO UŽMOKESČIO ĮGYVENDINTI

24. Laikėmės nuostatos, kad švietimo įstaigos darbo užmokesčio fondą panaudoja taip, kad būtų įgyvendinti valstybės įsipareigojimai dėl vidutinio darbo užmokesčio (toliau – VDU), jei ŠMSM parengė skaičiavimus, kokiais tempais reikia didinti mokytojų darbo užmokestį, kaip papildomi pinigai paveiks mokytojų darbo užmokesčio didėjimą, kad jis pasiektų 130 proc. šalies VDU⁴¹; faktinis mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokestis pagal kvalifikacines kategorijas ne mažesnis nei mažiausias teorinis (numatytas teisės aktuose⁴²); 2023 m. kiekvieno ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo mokytojo ir kito pedagoginio darbuotojo darbo užmokesčio rugsėjo–gruodžio mėn. vidurkis buvo vidutiniškai 13 proc. didesnis nei 2022 m. atitinkamų mėn. vidurkis⁴³, o 2024 m. sausio mėn. – vidutiniškai 10 proc. didesnis nei 2023 m. sausio mėn.⁴⁴; visi mokytojai, turintys maksimalų kontaktinių val. skaičių, turi 1 etatą⁴⁵; švietimo įstaigų darbo užmokesčio fondas sudaromas iš visų galimų finansavimo šaltinių⁴⁶.

⁴⁰ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 17².3 p. (redakcija, nuo 2024-09-01).

⁴¹ 2017-11-22 Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 2022-12-16 pakeitimas, 8.1 p., Vyriausybės 2021-03-10 nutarimu Nr. 155 patvirtintas 18-osios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas, 1.5 eil.

⁴² Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas.

⁴³ 2017-11-22 Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 2022-12-16 pakeitimas, 8.1 p.

⁴⁴ 2017-11-22 Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 2023-10-06 pakeitimas, 8.1 p.

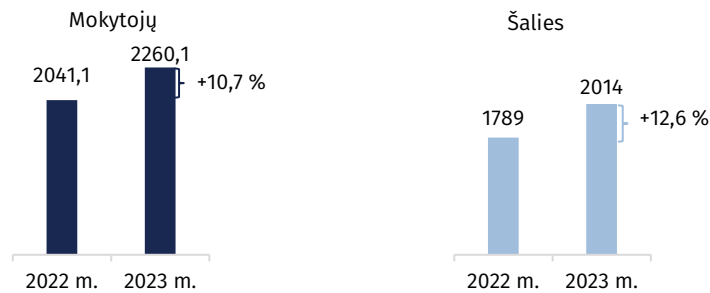
⁴⁵ Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas, 5 priedas; švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-03-01 įsakymu Nr. V-186 patvirtintas „Mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), darbo krūvio sandaros nustatymo tvarkos aprašas“, 4 p.

⁴⁶ Švietimo įstatymas, 65 str.

Valstybinės duomenų agentūros skelbiamo mokytojų vidutinio darbo užmokesčio kitimas

25. Nuo 2023-01-01 numatyta⁴⁷ skirti papildomų valstybės biudžeto dotacijos lėšų mokytojų darbo užmokesčiui padidinti 13 proc., tačiau remiantis Valstybinės duomenų agentūros (toliau – VDA) skelbiamais rodikliais 2023 m. viešojo sektoriaus bendrojo ugdymo⁴⁸ mokytojų vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis⁴⁹ lyginant su 2022 m. padidėjo 10,7 proc. (8 pav.)

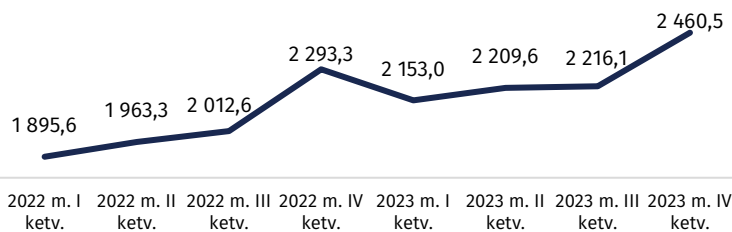
8 pav. Mokytojų ir šalies 2022 ir 2023 m. vidutinio bruto darbo užmokesčio (Eur) palyginimas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Valstybės duomenų agentūros duomenis

26. 2022–2023 m. VDA skelbiami mokytojų VDU ketvirtiniai duomenys⁵⁰ rodo, kad jų VDU nuolat didėja, kinta netolygiai – didžiausi šuoliai IV-ą ketvirtį, kai mokamos vienkartinės išmokos (9 pav.).

9 pav. Mokytojų vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2022–2023 m. ketvirčiais, Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Valstybės duomenų agentūros duomenis

27. Ministerija rengia skaičiavimus, kokiais tempais reikia didinti mokytojų darbo užmokestį, kad jis pasiektų 130 proc. šalies VDU, skaičiavimams naudodama atitinkamu laikotarpiu turimus statistinius ir prognozuojamus rodiklius (ministerijos paaiškinimas).

Ministerijos paaiškinimas apie darbo užmokesčio didinimo tempų skaičiavimus

Ministerija nurodo, kad skaičiavimų metu naudoja turimus aktualiausius faktinius statistinius duomenis bei naujausias turimas prognozes apie mokytojų ir šalies vidutinį darbo užmokestį (pvz., formuojant 2024 m. valstybės biudžetą, darbo užmokesčio didinimo tempai buvo nustatyti pagal 2022 m. mokytojų faktinį VDU (2 041,2 Eur), planuojamą jo padidėjimą 13 proc. 2023 m. (2 307,3 Eur) ir Finansų ministerijos 2023-09-11 paskelbtas šalies VDU prognozes 2024 m. (2 135,8 Eur).

⁴⁷ 2017-11-22 Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 2022-12-16 pakeitimas, 8.1 p.

⁴⁸ VDA, pateikdama duomenis apie mokytojų VDU 2024-03-08 rašte Nr. SD-419 nurodė, kad negali parengti informacijos apie ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo įstaigose dirbančių mokytojų darbo užmokestį.

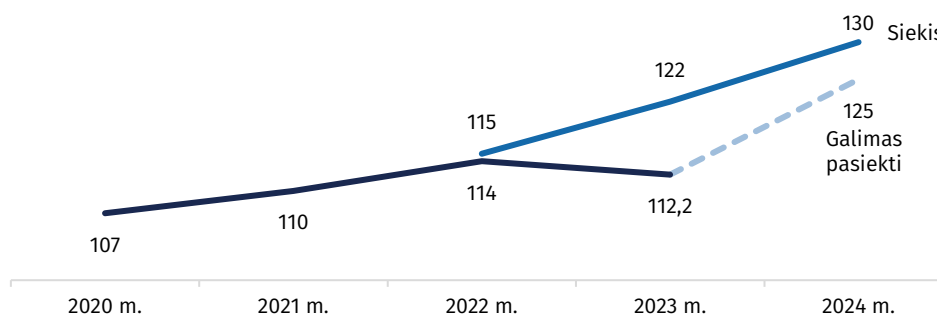
⁴⁹ VDA 2024-03-08 raštu Nr. SD-419 pateikti duomenys Valstybės kontrolei apie viešojo sektoriaus mokytojų vidutinį mėnesinį bruto darbo užmokestį 2022–2023 m.

⁵⁰ VDA 2024-03-08 raštu Nr. SD-419 pateikti duomenys Valstybės kontrolei apie viešojo sektoriaus mokytojų vidutinį mėnesinį bruto darbo užmokestį 2022–2023 m.

Ministerijos teigimu, kiekvienų ateinančių metų mokytojų darbo užmokesčio didinimo tempai planuojami taip, kad būtų palaipsniui, nuosekliai ir tolygiai artėjama prie nustatyto tikslo. Pavyzdžiui, formuojant 2022 m. valstybės biudžetą, pagal turimus faktinius ir prognozuojamus duomenis apie mokytojų ir šalies VDU apskaičiuota, kad 130 proc. mokytojų ir šalies VDU santykis 2024 m. bus pasiektas, mokytojų darbo užmokestį 2022 m. padidinus 12,49 proc., 2023 m. – 10,25 proc., 2024 m. – 10,25 proc. Formuojant 2023 m. valstybės biudžetą, pagal atnaujintus faktinius ir prognozuojamus duomenis apie mokytojų ir šalies VDU apskaičiuota, kad minėtas tikslas bus pasiektas, mokytojų darbo užmokestį 2023 m. padidinus 13 proc., 2024 m. – 13,4 proc. Formuojant 2024 m. valstybės biudžetą, pagal atnaujintus faktinius ir prognozuojamus duomenis apie mokytojų ir šalies VDU apskaičiuota, kad minėtas tikslas bus pasiektas, mokytojų darbo užmokestį nuo 2024 m. sausio 1 d. padidinus 10 proc. ir nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. – 10 proc.

28. 2024 m. kovo mėn. atnaujintose prognozėse prognozuojamas 2024 m. šalies VDU (2 187–2 189 Eur)⁵¹ didesnis nei ministerijos naudotasis⁵² (2 135,8 Eur), be to, šalies VDU augus sparčiau, VDA apskaičiuotas 2023 m. mokytojų VDU nepadidėjo tokiu procentu, koku buvo didintos lėšos darbo užmokesčiui (13 proc.), dėl to mokytojų vidutinio darbo užmokesčio santykis procentais su vidutiniu šalies darbo užmokesčiu⁵³ 2023 m. sumažėjo ir sudarė 112,2 proc. (10 pav.). Ministerijos 2023–2025 m. strateginiame veiklos plane buvo nurodyta siektina rodiklio reikšmė 122 proc. (ministerija nurodė, kad pagal 2022-09-12 prognozes perskaičiuotas rodiklis buvo 120,4 proc., tačiau strateginio plano nepatiksino).

10 pav. Mokytojų vidutinio darbo užmokesčio santykis su vidutiniu šalies darbo užmokesčiu, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Valstybės duomenų agentūros, 2021–2030 m. švietimo plėtros programos, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2022 m. veiklos ataskaitos ir 2022–2024 bei 2023–2025 m. strateginių veiklos planų duomenis

29. Ministerija nurodė, kad skaičiavimus planuoja atnaujinti pagal ekonominės raidos scenarijų, kurį Finansų ministerija parengs šių metų birželio pabaigoje, ir, jei įvertinus juos bus reikalinga, mokytojų darbo užmokestis nuo 2024-09-01 gali būti didinamas sparčiau, nei buvo suplanuota: Finansų ministerijai suteiktos teisės skolintis valstybės vardu⁵⁴ įgyvendinti susitarimo dėl Lietuvos švietimo politikos (2021–2030 m.) nuostatą, kad mokytojų vidutinis mėnesinis darbo užmokestis iki 2024 metų pabaigos sudarytų 130 proc. šalies vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio, kai atsiranda papildomų lėšų poreikis Finansų ministerijai 2024 m. birželio ir (arba) rugsėjo mėn. paskelbus ekonominės raidos scenarijų.

⁵¹ Fiskalinės institucijos funkciją vykdančios Valstybės kontrolės Lietuvos makroekonominių rodiklių prognozės, paskelbtos 2024-03-27. Prieiga internetu: Produktas | Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė (valstybeskontrolė.lt) (žiūrėta 2024-04-03). Finansų ministerijos Ekonominės raidos scenarijus 2024–2027 metams, paskelbta 2024-03-18. Prieiga internetu: Ekonominės raidos scenarijus - Lietuvos Respublikos finansų ministerija (lr.lt) (žiūrėta 2024-04-10).

⁵² Finansų ministerijos Ekonominės raidos scenarijus 2023–2026 metams.

⁵³ Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=866cbf53-7c3a-4423-8437-ac75568ee229#/> (žiūrėta 2024-03-20). 2023 m. (išankstiniais duomenimis) – 2014 Eur.

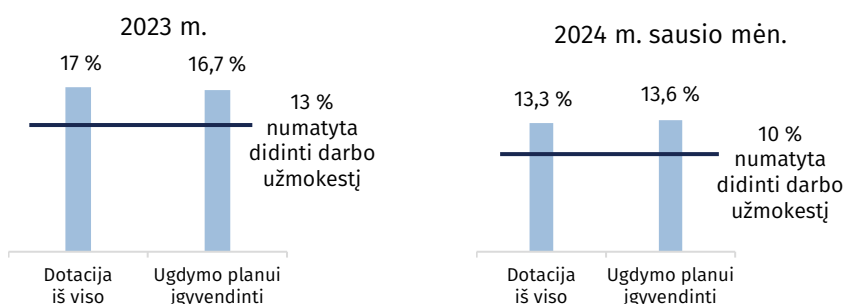
⁵⁴ 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 13 str. 3 d. 1 p.

30. Įvertinus prognozuojamą⁵⁵ šalies VDU ir siekiant, kad mokytojų ir šalies VDU santykis 2024 m. būtų 130 proc.⁵⁶, mokytojų VDU 2024 m. turėtų būti apie 2843–2846 Eur, tai yra, turėtų padidėti 25,8–25,9 proc. Auditorių skaičiavimais, jei mokytojų VDU 2024 m. pabaigoje padidėtų tiek, kiek didinamos lėšos ugdymui (21 proc.), tai metų pabaigoje mokytojų ir šalies VDU santykis sudarytų 124,9–125 proc. ir nesiektų 130 proc.
31. Švietimo ir mokslo šakos kolektyvinėje sutartyje numatyta iki 2024-05-01 parengti pasiūlymus rodiklio, parodančio mokytojų VDU santykį su šalies VDU, tobulinimui⁵⁷, tačiau pasiūlymai dar neparengti, ministerija nurodė, kad pradėtos derybos⁵⁸. Be to, ministerijos ir atitinkamų profesinių sąjungų sutarimu iki 2024-12-31⁵⁹ atidėta įgyvendinti kolektyvinės sutarties nuostatą dėl naujo mokytojų darbo apmokėjimo modelio, pagrįsto „bazinės pareiginės algos“ taikymu, sukūrimo.

Specialiosios tikslinės dotacijos ugdymo reikmėms kitimas

32. Siekiant didinti mokytojų darbo užmokestį, numatyta⁶⁰ skirti papildomų lėšų mokytojų darbo užmokesčiui padidinti nuo 2023-01-01 – 13 proc., nuo 2024-01-01 – 10 proc. ir nuo 2024-09-01 – ne mažiau nei 10 proc. Specialioji tikslinė dotacija ugdymo reikmėms finansuoti ir lėšos ugdymo planui įgyvendinti, kurios naudojamos mokytojų darbo užmokesčiui, didėjo daugiau, nei buvo siekiama didinti darbo užmokestį (11 pav.).

11 pav. Specialiosios tikslinės dotacijos ugdymo reikmėms, lėšų ugdymo planui įgyvendinti pokytis (proc.) lyginant su praėjusiais metais ir siekio padidinti mokytojų darbo užmokestį procentas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos skelbiamus duomenis (žiūrėta 2024-04-11)

33. Savivaldybėse lėšos ugdymo planui įgyvendinti didėjo nevienodai: 2023 m. 25-ioje, o 2024 m. 17-oje didėjimas buvo mažesnis nei 13 ar 10 proc. Ministerija nurodė, kad lėšos ugdymo planui įgyvendinti priklauso nuo mokinių, klasių komplektų skaičiaus, sąlyginio klasės

⁵⁵ Fiskalinės institucijos funkciją vykdančios Valstybės kontrolės Lietuvos makroekonominių rodiklių prognozės, paskelbtos 2024-03-27. Prieiga internetu: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/24225> (žiūrėta 2024-04-03). 2024 m. prognozuojamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis – 2189,3 Eur. Finansų ministerijos Ekonominės raidos scenarijus 2024–2027 metams, paskelbtas 2024-03-18. Prieiga internetu: <https://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/ekonomines-raidos-scenarijus/> (žiūrėta 2024-04-10) 2024 m. prognozuojamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis – 2187,2 Eur.

⁵⁶ Vyriausybės 2021-03-10 nutarimu Nr. 155 patvirtintas 18-osios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas, 1,5 eil. Nr.

⁵⁷ 2017-11-22 Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 2022-12-16 pakeitimas, 8.13 p.; 2023-10-06 sutarties pakeitimas, 8.1 p. „Iki 2024 m. gegužės 1 d. parengti pasiūlymus dėl rodiklio, parodančio mokytojų VDU santykį su šalies VDU, tobulinimo“.

⁵⁸ Informacija atnaujinta 2024-05-07.

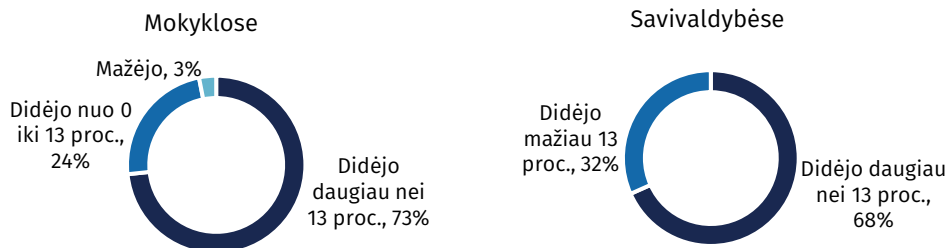
⁵⁹ 2017-11-22 Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 2023-10-06 pakeitimas.

⁶⁰ 2017-11-22 Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 2022-12-16 ir 2023-10-06 pakeitimai.

dydžio, todėl mažėjant mokinių skaičiui, nors didėja vidutinis sąlyginis mokytojo pareiginės algos koeficientas (R), lėšos ugdymo planui įgyvendinti didėja mažesne apimtimi.

34. Mokytojams priskaičiuotos draudžiamosios pajamos 2023 m. padidėjo 16,8 proc., lyginant su 2022 m.⁶¹ Daugumoje mokyklų ir savivaldybių draudžiamosios pajamos didėjo daugiau nei 13 proc. (12 pav.). Mokyklos, kur jos mažėjo, turėjo mažiau nei 200 mokinių, buvo pertvarkytos, jose sumažėjo mokinių skaičius.

12 pav. Mokytojų draudžiamųjų pajamų pokytis 2023 m., lyginant su 2022 m. mokyklose ir savivaldybėse, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės duomenų agentūros duomenis

35. Tiek dotacijos lėšos ugdymo planui įgyvendinti, tiek mokytojų draudžiamosios pajamos 2023 m., lyginant su 2022 m., didėjo ta pačia apimtimi: 16,7–16,8 proc.

Mokytojų pareiginė alga pagal teisės aktus

36. Palyginus 2023 ir 2024 m. nustatytą⁶² mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų (toliau – mokytojų) pareiginę algą pagal koeficientus su praėjusių metų, ji visais atvejais padidėjo tiek, kiek buvo planuota (12⁶³ ir 10 proc.). Apskaičiavome pagal teisės aktus 2023 m. galimą mažiausią ir su didžiausiu galimu pareiginės algos koeficientų padidininimu (25 proc.) mokytojų pareiginę algą. Tik mokytojų ekspertų, kurie sudaro 3 proc. visų mokytojų, galima didžiausia pareiginė alga gali siekti ar viršyti siektiną mokytojų VDU (122 proc. šalies VDU – 2 457 Eur)⁶⁴, o pareiginę algą, siekiančią 2023 m. mokytojų VDU (pagal VDA – 2 260 Eur) galėjo gauti tik mokytojai ekspertai ir daugiau nei 15 metų dirbantys mokytojai metodininkai (13 pav.). Vienu etatu dirbančių mokytojų darbo užmokestis gali būti didesnis už didžiausią galimą pareiginę algą tik dėl apmokėjimo už pavadavimus, vienkartinį išmokų ir kitų nereguliarių priemonių.

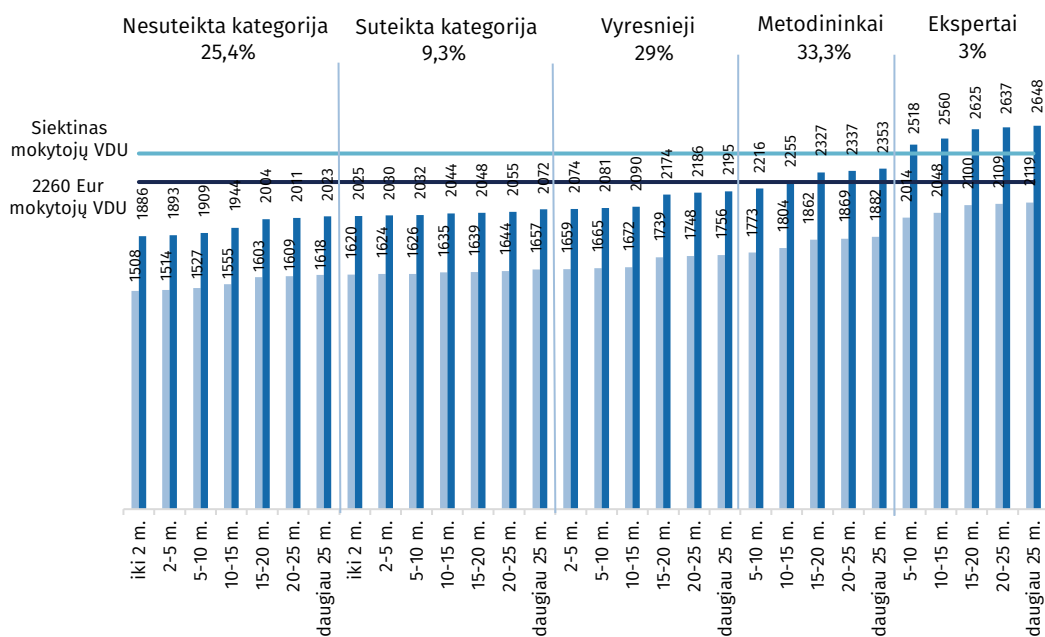
⁶¹ Skaičiavimai atlikti pagal NŠA pateiktus duomenis apie mokytojams priskaičiuotas draudžiamąsias pajamas.

⁶² Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas, 5 priedas (redakcija, nuo 2022-01-01 iki 2023-01-01 mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo programas, koeficientai nuo 7,44 iki 10,45); (redakcija, nuo 2023-01-01 iki 2024-01-01, mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo programas, koeficientai nuo 8,11 iki 11,39); 2 priedas (redakcija, nuo 2024-01-01 iki 2024-09-01, mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo programas, koeficientai nuo 0,9294 iki 1,3053); (redakcija, nuo 2024-09-01 mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo programas, koeficientai nuo 1,0223 iki 1,4358).

⁶³ 2017-11-22 Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 2022-12-16 pakeitimas, 8.1 p. numatyta lėšas didinti 13 proc., kad pareiginės algos didėtų 12 proc.

⁶⁴ 2023 m. siekiama, kad mokytojų VDU santykis su šalies VDU būtų 122 proc., t. y., 2 457 Eur

13 pav. Pagal teisės aktus apskaičiuotos mažiausios ir didžiausios mokytojų galimos pareiginės algos palyginimas su mokytojų vidutiniu ir siekiamu darbo užmokesčiu 2023 m.

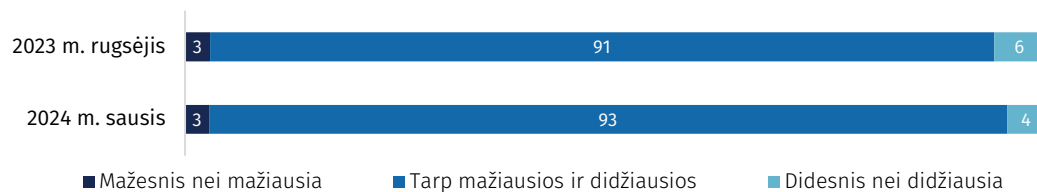

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus ir Valstybės duomenų agentūros duomenis

Ministerijos teigimu, oficialiosios statistikos portale skelbiamo visų darbuotojų (tarp jų – ir mokytojų) VDU dydis taip pat didėja dėl darbo toje pačioje darbovietėje, viršijant pareigybei nustatytą darbo laiko normą (mokytojams dirbant daugiau nei 36 valandas per savaitę).

37. Atrinktų 102 mokyklų duomenimis, 52 proc. mokytojų⁶⁵ 2023 m. rugsėjo mėn. ir 53 proc. 2024 m. sausio mėn. gavo mažiausią (lygų pareiginei algai) ar 5 proc. didesnę darbo užmokesčių. Palyginus mokytojams 2023 m. rugsėjo ir 2024 m. sausio mėn. priskaičiuotą darbo užmokesčių (perskaičiuotą vienam etatui⁶⁶) su galima mažiausia ir didžiausia (kai koeficientas padidintas 25 proc.) pagal teisės aktus apskaičiuota pareigine alga, daugiau nei 90 proc. mokytojų gavo darbo užmokesčių, patenkančių į intervalą tarp mažiausios ir didžiausios pareiginės algos (14 pav.).

14 pav. Atrinktų mokyklų mokytojams priskaičiuoto darbo užmokesčio pasiskirstymas, lyginant jį su mažiausia ir galima didžiausia (kai koeficientas padidintas 25 proc.) pagal teisės aktus apskaičiuota pareigine alga, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų ir teisės aktų duomenis

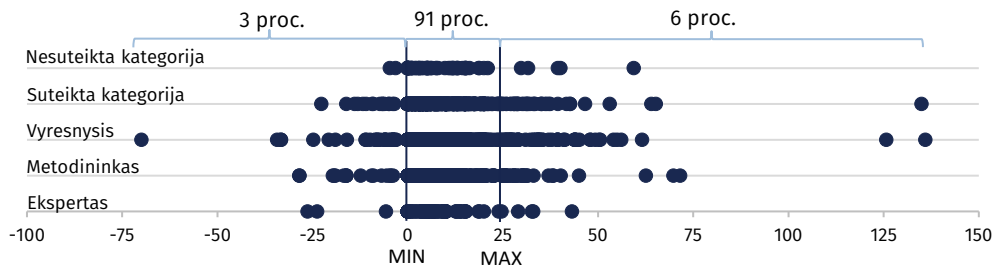
38. Vertinant pagal kategorijas, visose priskaičiuotas darbo užmokesčiai išsidėstę panašiai (15 pav.).

⁶⁵ Pavyzdžių skaičius 2023 m. rugsėjo mėn. – 2 341 mokytojas, 2024 m. sausio mėn. – 2 335.

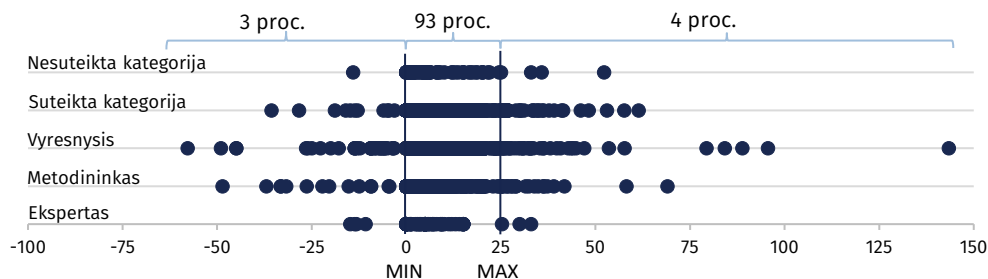
⁶⁶ Priskaičiuotas darbo užmokesčių / etato dalis.

15 pav. Atrinktų mokyklų mokytojams priskaičiuoto darbo užmokesčio pasiskirstymas lyginant jį su mažiausia ir galimu didžiausia pareigine alga pagal kvalifikacines kategorijas

2023 m. rugsėjo mėn. (2341 mokytojai)

2024 m. sausio mėn. (2335 mokytojai)

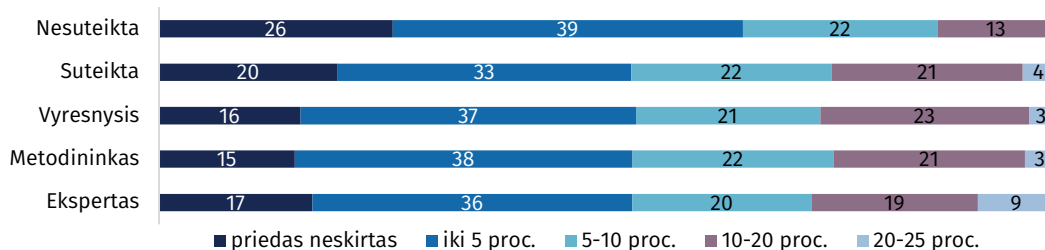

MIN (0) – mažiausia pareiginė alga, apskaičiuota pagal teisės aktus (be priedų)
MAX (25) – didžiausia galima pareiginė alga, kai koeficientas padidintas 25 proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų ir teisės aktų duomenis

39. Mokytojams priskaičiuotas darbo užmokestis nesiekė minimalios pagal teisės aktus pareiginės algos dėl to, kad jie dirbo ne visą mėnesį. O maksimalią pagal teisės aktus apskaičiuotą pareiginę algą viršijantis darbo užmokestis susidarė dėl išmokėtų priedų, priemonių, premijų.
40. Apie 17 proc.⁶⁷ mokytojų gavo mažiausią galimą darbo užmokestį, priedas jiems neskirtas. Dažniausiai priedų negavo žemiausių kategorijų mokytojai. Vertinant skirtų priedų dydžius, dažniausiai buvo skiriami priedai iki 5 proc., rečiausiai – iki 25 proc. (16 pav.)

16 pav. Atrinktų mokyklų mokytojams skirtų priedų pagal kvalifikacines kategorijas pasiskirstymas 2024 m. sausio mėn., proc.

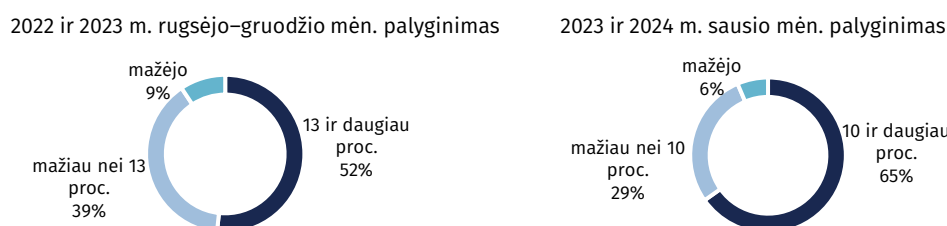
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų pateiktus duomenis

⁶⁷ 2023 m. rugsėjį – 16,6 proc., 2024 m. sausį – 16,9 proc. mokytojų iš visų, kurių darbo užmokestis pateko į intervalą tarp mažiausios ir didžiausios pagal teisės aktus galimos pareiginės algos.

Atrinktų mokyklų mokytojų darbo užmokesčio kitimas

41. Nuo 2023 m. sausio mėn. skyrus papildomų lėšų mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų (toliau – mokytojų) darbo užmokesčiui padidinti 13 proc., atrinktose mokyklose (3 priedas) rugsėjo–gruodžio mėn. mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų priskaičiuoto (bruto) darbo užmokesčio (perskaičiuotas vienam etatui) suma didėjo 13,1 proc. lyginant su 2022 m. tais pačiais mėnesiais. Nuo 2024 m. sausio mėn. skyrus papildomai 10 proc. pareiginės algos koeficientų didinimui, atrinktose mokyklose 2024 m. sausio mėn. darbo užmokesčio suma didėjo 11,5 proc. lyginant su 2023 m. sausio mėn.
42. Daugiau nei pusei mokytojų darbo užmokestis tikrintais 2023 ir 2024 m. mėnesiais didėjo atitinkamai 13 ir 10 proc. ar daugiau, lyginant su ankstesnių metų atitinkamu laikotarpiu (17 pav.).

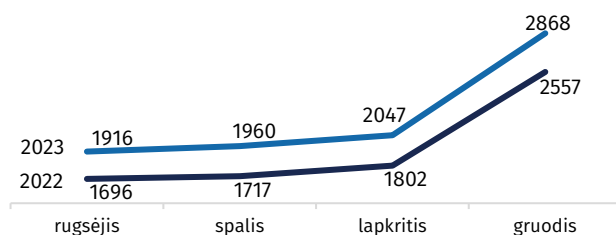
17 pav. Atrinktų mokyklų mokytojų pasiskirstymas pagal priskaičiuoto darbo užmokesčio padidėjimą, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų duomenis

43. Darbo užmokestis didėjo mažesne dalimi ar mažėjo, nes nebeskirtas ar skirtas mažesnis priedas už veiklos sudėtingumą, nemokėtos priemokos (pvz., už pavadavimą), premijos, kitos išmokos ar sumažėjo jų dydžiai. Darbo užmokestis padidėjo didesne dalimi, nes skirtas didesnis priedas už veiklos sudėtingumą, mokėtos priemokos, premijos ir kt.
44. Pastebime, kad 2022 ir 2023 m. analizuojamu laikotarpiu darbo užmokestis didėjo kiekvieną mėnesį, o gruodį buvo didžiausias (18 pav.).

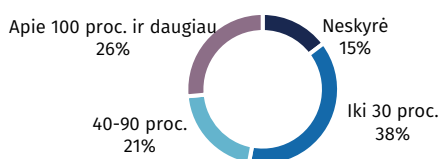
18 pav. Atrinktų mokyklų mokytojų priskaičiuoto darbo užmokesčio vidurkiai, Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų duomenis

45. Atrinktų mokyklų duomenimis, 2023 m. gruodžio mėn. mokytojų pareiginė alga sudarė 63 proc. nuo viso priskaičiuoto darbo užmokesčio, o rugsėjo mėn. – 96 proc. 15 proc. mokyklų premijų neskyrė, o 26 proc. skyrė 100 proc. ir didesnes (19 pav.).

19 pav. Atrinktų mokyklų pasiskirstymas pagal mokytojams skirtų premijų dydžius 2023 m. gruodžio mėn., proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų duomenis

46. Atrinktų bendrojo ir ikimokyklinio ugdymo mokyklų mokytojų darbo užmokestis vidutiniškai didėjo daugiau nei buvo padidinti jų pareiginės algos koeficientai, 72 proc. mokytojų 2023 m. IV ketv. vidurkis nesiekė VDA skelbiamo atitinkamo laikotarpio mokytojų vidutinio darbo užmokesčio (20 pav.). Į VDA skaičiuojamą vidutinį mokytojų darbo užmokestį neįtraukiami ikimokyklinio ugdymo mokytojai, nors jiems irgi taikomas įsipareigojimas dėl atlyginimo didinimo.

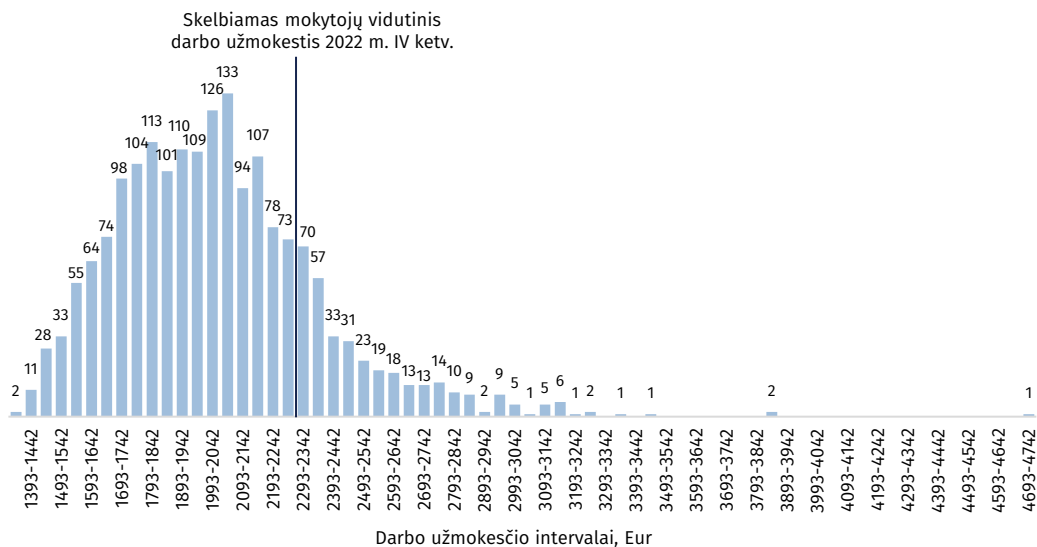
20 pav. Atrinktų mokyklų mokytojų pasiskirstymas pagal priskaičiuoto darbo užmokesčio palyginimą su Valstybės duomenų agentūros apskaičiuotu mokytojų vidutiniu darbo užmokesčiu (2 293 ir 2 460,5 Eur), proc.

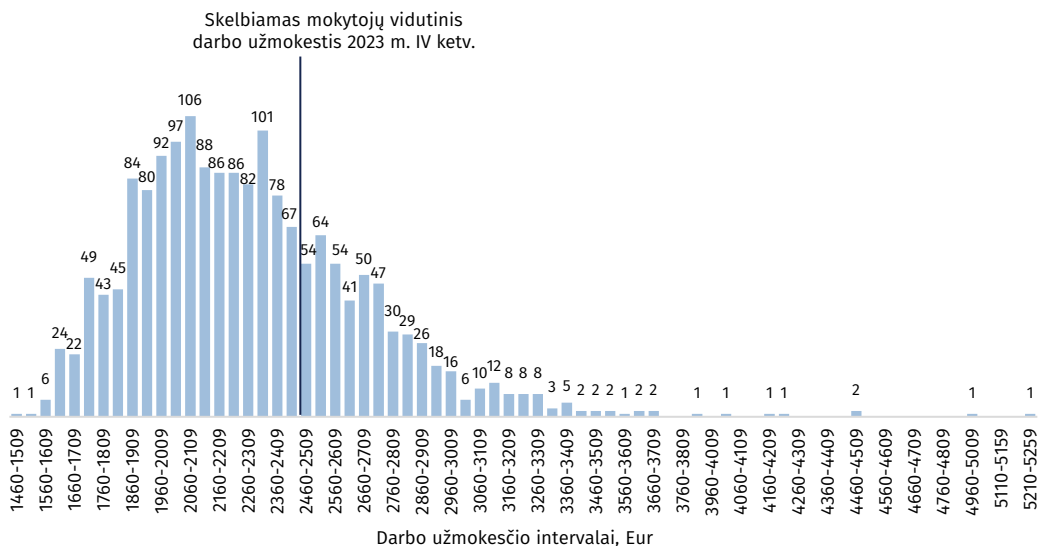

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų ir Valstybės duomenų agentūros duomenis

47. Mokytojų pasiskirstymas pagal priskaičiuotą darbo užmokestį 2022 m. ir 2023 m. IV ketv. panašus – daugumos mokytojų, kurių priskaičiuotas darbo užmokestis nesiekia mokytojų VDU, už jį mažesnis apie 100–500 Eur (21 pav.).

21 pav. Atrinktų mokyklų mokytojų pasiskirstymas pagal priskaičiuotą darbo užmokestį 2022 m. ir 2023 m. IV ketv., vnt.

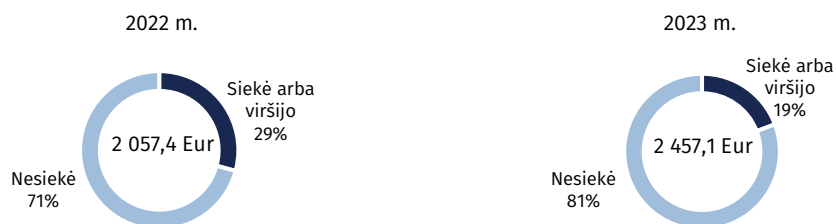

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų ir Valstybės duomenų agentūros duomenis

48. Siekiant įgyvendinti valstybės įsipareigojimą mokytojams – 130 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio 2024 m., ministerijos 2022–2024 ir 2023–2025 m. strateginiuose veiklos planuose nurodytas siektinas mokytojų atlyginimas 2022 m. turėjo sudaryti 115 proc. šalies VDU, 2023 m. – 122 proc. Remiantis skelbiamais faktiniais šalies VDU dydžiais, 115 proc. 2022 m. šalies VDU sudaro 2 057,4 Eur, o 122 proc. 2023 m. – 2 457,1 Eur. Šio siekiamo darbo užmokesčio lygio 2022 m. nesiekė 71 proc., 2023 m. – 81 proc. atrinktų mokyklų mokytojų⁶⁸ (22 pav.). 32 proc. atrinktų mokyklų mokytojų atlyginimas⁶⁹, perskaičiuotas vienam etatui, 2023 m. nesiekė ir šalies VDU, 2022 m. – 30 proc. Valstybės įsipareigojimas nustatytas vidutiniam mokytojų darbo užmokesčiui, o tai nesuponuoja prievolės kiekvienam mokytojui mokėti tokio dydžio atlyginimą.

22 pav. Atrinktų mokyklų mokytojų pasiskirstymas pagal priskaičiuoto darbo užmokesčio* palyginimą su siekiu – 115 (2022 m.) ir 122 (2023 m.) proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio (2 057,4 ir 2 457,1 Eur), proc.

* Lyginome keturių paskutinių metų mėnesių (rugsėjo–gruodžio), kuriais atlyginimas didžiausias metuose, vidurkius

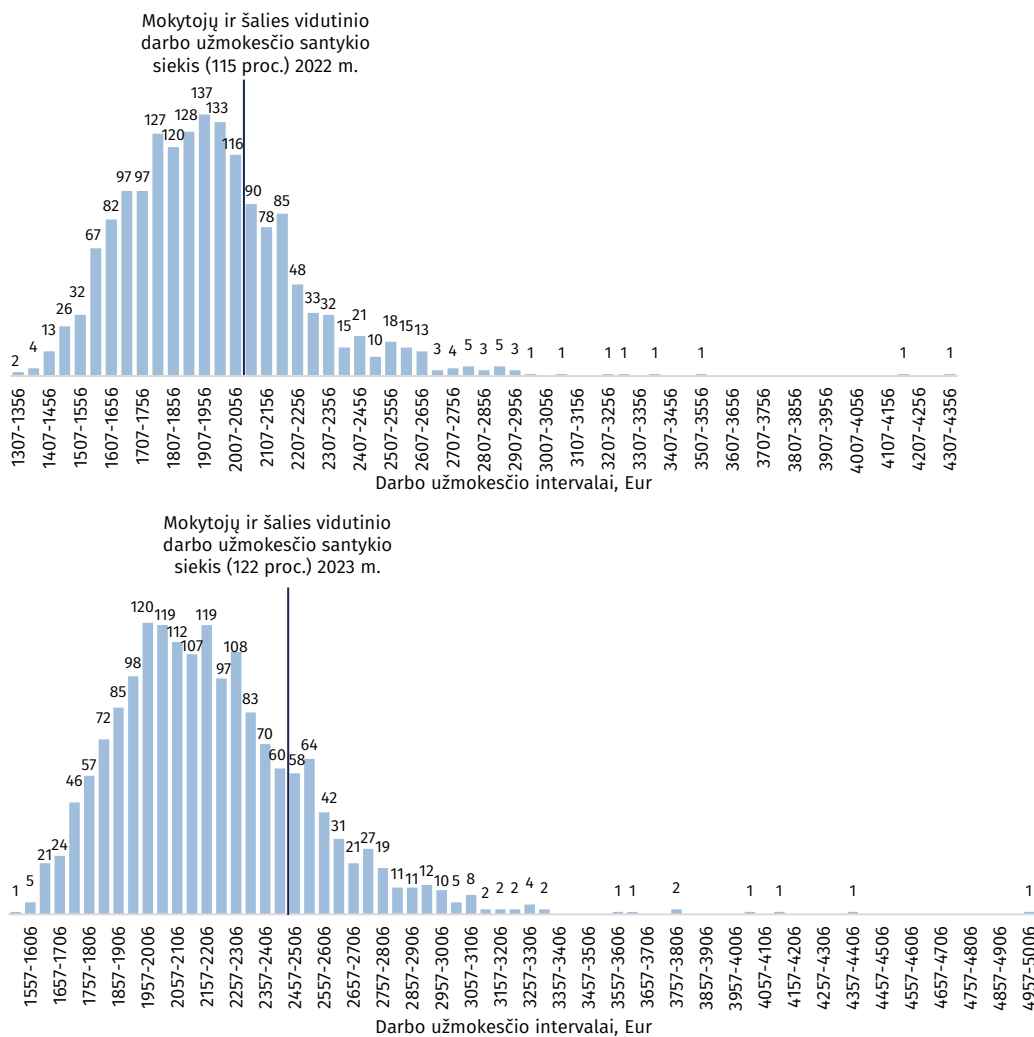
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų ir Valstybės duomenų agentūros duomenis

49. Mokytojų pasiskirstymas pagal priskaičiuotą darbo užmokesį (23 pav.) rodo, kad 2022 m. didesnės dalies mokytojų darbo užmokeskis buvo išsidėstęs arčiau siektinos reikšmės nei 2023 m.

⁶⁸ Lyginome keturių paskutinių metų mėnesių (rugsėjo–gruodžio), kuriais atlyginimas didžiausias metuose, vidurkius.

⁶⁹ Skaiciavome keturių paskutinių metų mėnesių (rugsėjo–gruodžio), kuriais atlyginimas didžiausias metuose, vidurkius.

23 pav. Atrinktų mokyklų mokytojų pasiskirstymas pagal priskaičiuotą darbo užmokestį 2022 ir 2023 m. rugsėjo–gruodžio mėn. (kai atlyginimas didžiausias metuose), vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų ir Valstybės duomenų agentūros duomenis

50. Analizuodami atrinktų mokyklų mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokestį nustatėme neatitikimų, kurie turi įtakos darbo užmokesčio dydžiui, panašūs pastebėjimai nustatyti ir Nacionalinės švietimo agentūros (toliau – NŠA) atliktoje mokytojų darbo užmokesčio analizėje⁷⁰ (pavyzdys).

Darbo užmokesčio skaičiavimo neatitikimų pavyzdžiai

- ✓ Analizuodami atrinktų mokyklų mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokestį nustatėme keturis atvejus, kai dėl klaidingai nurodyto stažo ar kitų techninių klaidų darbuotojams nustatyti neteisingi koeficientai: 8,71 vietoj 8,79; 8,08 vietoj 8,11; 8,62 vietoj 8,84; 9,35 vietoj 8,81.
- ✓ Įstatyme nustatyta⁷¹, kad dėl veiklos sudėtingumo mokytojams didinami pareiginės algos koeficientai. 25-iose iš 102 atrinktų mokyklų pareiginės algos koeficientas buvo didinamas tik už etato dalį, kai dirbama su veiklos sudėtingumo kriterijus atitinkančia klase. Dėl to mokytojams priskaičiuotas nuo 13 iki 323 Eur per mėnesį mažesnis darbo užmokestis. Pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientas dėl veiklos sudėtingumo turėtų būti

⁷⁰ Pažyma dėl bendrojo ugdymo mokytojų darbo apmokėjimo atitikties teisės aktų nuostatoms, NŠA, 2024-03-01 Nr. ŠTP-2. Patikra atlikta 45 mokyklose.

⁷¹ Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas, 2 priedas.

didinamas visam darbuotojo darbo krūviui, o apmokėjimą už veiklos sudėtingumą vadovas gali diferencijuoti nustatydamas skirtingą koeficiento didinimo procentą – nuo 0 iki 25 proc.

- ✓ NŠA nustatė, kad beveik trečdalyje (31 proc.) tikrintų mokyklų mokytojų koeficientai dėl veiklos sudėtingumo padidinti ne už visą į pareigybę įskaičiuotą krūvį. Pareiginės algos koeficientai padidinti ne visiems mokytojams, kuriems turėtų būti padidinti. Nuo 2023-09-01 20 proc. padidinus valandų skaičių pasiruošimui pamokoms mokytojams, dirbantiems pagal atnaujintas programas, penktadalyje mokyklų valandų pasiruošti pamokoms skaičius nepadidintas arba padidintas per mažai.

Mokytojo pareigybės sudarymas

51. Mokytojo pareigybė (etatas) sudaroma iš kontaktinių ir nekontaktinių valandų, o jos dydis priklauso nuo šių valandų skaičiaus. Didesnę pareigybės dalį turinčiam mokytojui sudaroma galimybė ir gauti didesnį apmokėjimą už darbą. Vienai mokytojo pareigybei, priklausomai nuo darbo stažo ir ugdymo programos, yra nustatytas⁷² kontaktinių valandų skaičius⁷³. Pagal NŠA ir mokyklų duomenis, 69 mokytojai 24-iose iš 102 atrinktų mokyklų turėjo nustatytą pareigybei kontaktinių valandų skaičių, tačiau jiems nebuvo suformuotas vieno etato darbo krūvis ir mokytojai negalėjo gauti apmokėjimo už visą pareigybę. Paaiškinamos, kodėl etatas nebuvo suformuotas, mokyklos nurodė vieną ar kelias iš šių priežasčių:
 - ✓ Nepakako mokyklai skirtų etatų skaičiaus (dėl 39 mokytojų). Šie mokytojai dirba pradinėse mokyklose arba mokyklose, kuriose mokomi specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai. Mokytojams suformavus visus etatus, būtų viršytas pareigybių skaičius. NŠA, atlikusi mokytojų darbo užmokesčio analizę⁷⁴, taip pat turėjo pastebėjimų dėl pradinių klasių mokytojo pareigybės sudarymo (pavyzdys).

Nacionalinės švietimo agentūros pastebėjimų dėl pradinių klasių mokytojo pareigybės sudarymo pavyzdys

NŠA pastebi⁷⁵, jog mažoms pradinėms mokykloms kilo problemų, norint pradinių klasių mokytojams sudaryti visą pareigybę, nes jos formuojamos ir dalykų (užsienio kalbos, muzikos, dorinio ugdymo, šokio) mokytojams. Taip pat nurodoma, kad nuo 2023-09-01 20 proc. padidinus valandų skaičių pasiruošti mokytojams, dirbantiems pagal atnaujintas programas, didėjo mokytojų pareigybės dydis. Pagal Mokymo lėšų aprašą mokykloms apskaičiuotas sąlyginis pareigybių skaičius nebuvo padidintas. Mokymo lėšų aprašo nuostatos nesutampa su 2023–2024 ir 2024–2025 m. m. bendraisiais ugdymo planais⁷⁶. NŠA ministerijai rekomendavo iš naujo įvertinti apraše nustatytą pradinio ugdymo mokytojo vidutinę kontaktinių valandų, tenkančių vienai pareigybei, normą per mokslo metus sąlyginių mokytojų pareigybių skaičiui apskaičiuoti.

- ✓ Mokytojai patys atsisakė vesti dalį pamokų, pavyzdžiui, fizinio lavinimo, dorinio ugdymo, užsienio kalbos dalykus pradinių klasių mokiniams, ir (arba) skirti laiko papildomoms veikloms mokyklos bendruomenei (dėl 22 mokytojų).
- ✓ Mažas mokinių skaičius klasėje, dėl to mažiau valandų skiriama ugdomajai veiklai planuoti, pasiruošti pamokoms, mokinių pasiekimams vertinti, vadovauti klasei (dėl 11 mokytojų).

⁷² Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-01-01 įsakymu Nr. V-186 patvirtintas Mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), darbo krūvio sandaros nustatymo tvarkos aprašas.

⁷³ Mokytojas (iki 2 metų stažo) – ne mažiau 756 kontaktinės valandos, mokytojas (nuo 2 metų stažo) – 888, pradinio ugdymo mokytojas – 700. Pareigybė sudaroma, kai mokytojas iš viso turi 1 512 valandų.

⁷⁴ Pažyma dėl bendrojo ugdymo mokytojų darbo apmokėjimo atitikties teisės aktų nuostatoms, 2024-03-01 Nr. ŠTP-2.

⁷⁵ Pažyma dėl bendrojo ugdymo mokytojų darbo apmokėjimo atitikties teisės aktų nuostatoms, 2024-03-01 Nr. ŠTP-2.

⁷⁶ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023-04-24 įsakymu Nr. V-586 patvirtinti 2023–2024 ir 2024–2025 m. m. pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai.

- ✓ Nemokoma pagal atnaujintą programą, nevadovaujama klasei, valandos paskirstytos daugiau nei vienam to paties dalyko mokytojui (dėl 6 mokytojų).
52. Atrinktų mokyklų duomenimis, 21-oje iš 102 mokyklų 75 mokytojai ar kiti pedagoginiai darbuotojai 2022–2024 m. dirbo daugiau nei 1,5 etato, pvz., 1,7, 1,8 ar 1,9. Taip mokytojai gali gauti didesnį atlyginimą, tačiau gali nukentėti ugdymo kokybė, sumažėti darbuotojo motyvacija gerai atlikti darbą, nes dėl darbo pobūdžio, susijusio su didesne protine, emocine įtampa, jiems nustatyta ne ilgesnė kaip 36 valandų darbo laiko norma per savaitę⁷⁷.

Darbo užmokesčio finansavimo šaltiniai

53. Švietimas finansuojamas valstybės ir savivaldybių biudžetų asignavimais ir kitomis lėšomis⁷⁸. Savivaldybių biudžete bendros išlaidos švietimui nuo visų savivaldybės išlaidų 2023 m. sudarė nuo 13 iki 46 proc.⁷⁹ Savivaldybės savo mokykloms skiria ūkio lėšas⁸⁰, tačiau, siekdamos aukštesnės ugdymo kokybės, turi galimybę prisidėti ir finansuojant pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčių.
54. Bendrojo ugdymo mokyklų duomenimis⁸¹, pagrindinis mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo šaltinis – valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos ugdymo reikmėms – apie 93 proc. (24 pav.).

24 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio fondo šaltinių sudėtis, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal bendrojo ugdymo mokyklų pateiktus duomenis

55. Bendrojo ugdymo mokyklų apklausos duomenimis, savo biudžeto lėšų mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčiui 2023 m. skyrė 58 iš 59 savivaldybių⁸². Savivaldybės lėšų dalis darbo užmokesčiui nuo bendrų mokytojų darbo užmokesčio išlaidų savivaldybėse 2022 ir 2023 m. siekė nuo 0,1 (Šalčininkų r.) iki 10,4 proc. (Vilniaus m.). Savivaldybės biudžeto lėšų mokytojų darbo užmokesčiui negauna 23-28 proc. mokyklų: 2022 m. – 185 mokyklos, 2023 m. – 151, 2024 m. – 178 iš 670 atsakusių savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų. Dėl tokių skirtumų tos pačios kvalifikacijos ir stažo pedagogai skirtingose mokyklose gali gauti skirtingus atlyginimus, nes vienos savivaldybės skiria papildomų lėšų

⁷⁷ Vyriausybės 2017-06-21 nutarimu Nr. 496 patvirtintas Sutrumpinto darbo laiko normų ir apmokėjimo tvarkos aprašas, 4.1 p.

⁷⁸ Švietimo įstatymas, 65 str.

⁷⁹ Išskyrus aukštojo mokslo studijų, neformalaus vaikų ir suaugusiųjų švietimo, profesinio mokymo išlaidas.

⁸⁰ Švietimo įstatymas, 67 str. 3 d.

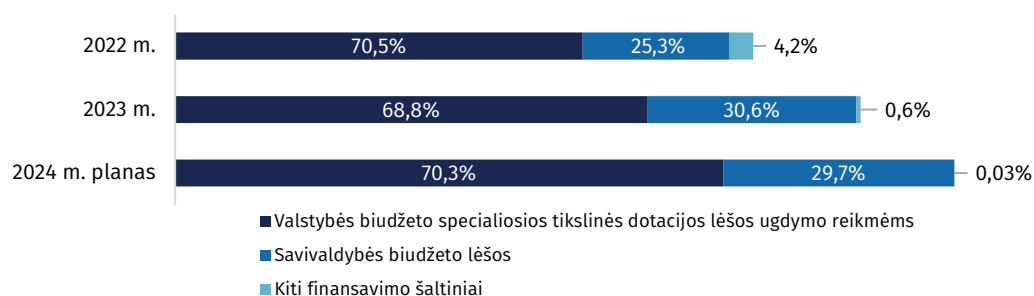
⁸¹ Nuo 2024-02-07 iki 2024-03-20 elektroninę apklausą išsiuntėme visoms šalies bendrojo ugdymo mokykloms ir j audito atranką patekusioms ikimokyklinio ugdymo įstaigoms. Atsakymus pateikė 877 respondentai iš 967 apklaustųjų.

⁸² Neringos miesto savivaldybės nėra duomenų, nes nei viena ugdymo įstaiga neužpildė apklausos.

darbo užmokesčiui (priedams, priemokoms, premijoms ir kt.), o kitos ne. Pavyzdžiui, Vilniaus r. ir Šalčininkų r. mokytojų atlyginimai vidutiniškai apie 20 proc. mažesni nei Vilniaus m.

56. Švietimo pagalbos teikimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija⁸³, todėl klausėme savivaldybių, ar jos prisidėjo prie švietimo pagalbos specialistų darbo apmokėjimo: 57 iš 60 nurodė, kad 2023 m. prisidėjo tam panaudodamos apie 39 mln. Eur, 2024 m. planuoja prisidėti 59, skirdamos apie 56 mln. Eur. Daugiausiai (48) savivaldybių nurodė 2023 m. skyrusios lėšų mokytojų padėjėjų darbo apmokėjimui (apie 20 mln. Eur), tačiau finansavo mažiau nei pusę (44 proc.) visų savivaldybės mokyklose dirbančių mokytojų padėjėjų. Valstybės dotacijų švietimo pagalbai 2023 m. buvo skirta 121 mln. Eur, 2024 m. – 138,6 mln. Nors tai savarankiška savivaldybių funkcija, tačiau jų indėlis į švietimo pagalbą ne daugiau trečdalis. Didesnis savivaldybių indėlis į švietimo pagalbą galėtų užtikrinti geresnę pagalbą mokiniams ir leistų didesnę dotacijos lėšų dalį skirti tiesiogiai ugdymo procese dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui.
57. Ikimokyklinio ugdymo mokyklų duomenimis, valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos sudaro apie 70 proc. mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo. Apie 30 proc. skiriama iš savivaldybių biudžetų (25 pav.).

25 pav. Ikimokyklinio ugdymo mokyklų mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio fondo šaltinių sudėtis, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal bendrojo ugdymo mokyklų pateiktus duomenis

58. Be valstybės ir savivaldybių biudžeto lėšų mokyklos nurodė pedagogų darbo užmokesčio fondui gaunančios kitų lėšų (pavyzdys).

Kitų lėšų šaltinių, kuriuos gauna ir mokytojų darbo užmokesčiui panaudoja mokyklos, pavyzdys

Valstybės biudžeto lėšos vaikų iš Ukrainos ugdymui, Europos Sąjungos projektų lėšos, pajamų įmokos, lėšos brandos egzaminų ir tarpinių patikrinimų administravimui, dotacija išlaidoms, susijusioms su pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimu, dotacija savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų tinklo stiprinimo iniciatyvoms skatinti, valstybės biudžeto lėšos privalomam ikimokykliniam ugdymui, projektų lėšos, lėšos už studentų praktiką ir kt.

59. Įvertinę darbo užmokesčio fondo naudojimą švietimo įstaigose ir valstybės įsipareigojimų vykdymą mokytojams, matome, kad pagal teisės aktus, tik ekspertų, kurie sudaro 3 proc. visų mokytojų, didžiausia galima pareiginė alga viršytų siektiną mokytojų VDU 2023 m., o pagal atrinktų mokyklų duomenis, siektiną VDU gavo 19 proc. mokytojų. Tai rodo, kad jų galimybės gauti didesnį darbo užmokestį priklauso nuo nereguliariai mokamų darbo užmokesčio dalių (priemokų, pvz., už pavadavimus, premijų ir kt.).

⁸³ Vietos savivaldos įstatymas, 6 str.

60. Nors skiriama papildomai lėšų mokytojų darbo užmokesčiui didinti ir jis nuosekliai didėja, tačiau, šalies vidutiniam darbo užmokesčiui augant sparčiau, mokytojų ir šalies VDU santykis nesiekia nusimatytų tikslų ir gali būti neįgyvendintas valstybės įsipareigojimas mokytojams 2024 m. – 130 proc. šalies VDU. Svarbu, kad valstybė, nustatydamą įsipareigojimus mokytojams dėl darbo užmokesčio, tinkamai įsivertintų galimybes juos įgyvendinti ir užtikrinti jų laikymosi tęstinumą kintant ekonominei ar politinei aplinkai.

3. MOKYMO PINIGŲ NAUDOJIMAS

61. Laikėmės nuostatos, kad mokymo lėšos, skiriamos kaip valstybės biudžeto speciali tikslinė dotacija, naudojamos tam tikslui, kam buvo skirtos, jei visos savivaldybės paskirstė mokykloms visas savivaldybėms apskaičiuotas mokymo lėšas pagal ugdymo reikmes⁸⁴; visa darbo užmokesčiui⁸⁵, vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms⁸⁶, ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti⁸⁷ apskaičiuotų ir skirtų valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos ugdymo reikmėms finansuoti dalis buvo panaudota tam tikslui; visas mokymo lėšas, skirtas finansavimo poreikių skurtumams tarp mokyklų sumažinti, visos savivaldybės panaudojo tam tikslui⁸⁸; visos savivaldybės pasiekė visus tikslinės dotacijos tikslo pasiekimo vertinimo kriterijus⁸⁹; visose savivaldybėse vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose ne mažesnis nei 11,5⁹⁰.

Mokymo lėšų paskirstymas

62. Tris ketvirtadalius mokymo lėšų sumos ministerija apskaičiuoja kiekvienai ugdymo įstaigai, o apie ketvirtadalį (2023 m. – 24,2 proc., 2022 m. – 23,9 proc.) turi paskirstyti savivaldybės savo nustatyta tvarka. Visos savivaldybės turėjo⁹¹ pasitvirtinusios mokymo lėšų paskirstymo tvarkų aprašus, 27 iš 60 savivaldybių aprašai nebuvo atnaujinti ilgiau nei metus, iš jų 7 savivaldybių⁹² – nuo 2018 m., nors per tą laiką Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas⁹³ buvo keistas 12 kartų ir priimti aktualūs pakeitimai (pavyzdys).

⁸⁴ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 12 p. (redakcija, galiojusi nuo 2023-09-01 iki 2024-01-04).

⁸⁵ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-01-25 įsakymu Nr. V-55 patvirtintas Specialių tikslinių dotacijų (išskyrus kapitalo investicijoms finansuoti) pervedimo savivaldybėms ir savivaldybių atsiskaitymo už šių lėšų panaudojimą švietimo, mokslo ir sporto ministerijai tvarkos aprašas, 15 p. (redakcija nuo 2022-12-30).

⁸⁶ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 14.2 p. (redakcija, galiojusi nuo 2023-09-01 iki 2024-01-04).

⁸⁷ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 14.4 p. (redakcija, galiojusi nuo 2023-09-01 iki 2024-01-04).

⁸⁸ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 9 p. (redakcija, galiojusi nuo 2023-09-01 iki 2024-01-04).

⁸⁹ Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymai: 2022-01-13 Nr. V-72 „Dėl tikslo savivaldybėms nustatymo ir jo pasiekimo vertinimo kriterijų patvirtinimo“; 2023-01-20 Nr. V-63 „Dėl tikslo savivaldybėms nustatymo 2023 metams ir jo pasiekimo vertinimo kriterijų patvirtinimo“.

⁹⁰ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023-01-19 įsakymu Nr. V-62 patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2023–2025 metų strateginis veiklos planas.

⁹¹ Duomenis vertinome 2023-12-31.

⁹² Akmenės r. sav., Birštono sav., Joniškio r. sav., Kalvarijos sav., Kelmės r. sav., Klaipėdos m. sav., Radviliškio r. sav.

⁹³ Pavirtintas Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679.

Mokymo lėšų skirstymui aktualių pakeitimų pavyzdžiai

Išskirtos naujos ugdymo reikmės: mokymosi pagalbai, skaitmeninio ugdymo plėtrai, į atskirą ugdymo reikmę atskirtas mokyklų bibliotekų darbuotojų išlaikymas, praplėsta formuluotė, kam gali būti naudojamos lėšos formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoms finansuoti (12 p.).

Savivaldybėms rekomenduojama nusistatyti mokymo lėšų paskirstymo švietimo įstaigoms kriterijus (13 p.) ir jų perskirstymo tarp švietimo įstaigų per mokslo metus terminus (19 p.), numatytas mokymo lėšų perskirstymas kitoms mokymo reikmėms tik patenkinus numatytų reikmių poreikius ir dėl objektyvių priežasčių likus nepanaudotų lėšų.

Detalizuota, kam negali būti skiriamos mokymo lėšos (17¹ p.).

Numatyta, kad, jei nuo rugsėjo 1 d. perskaičiuota dotacijos suma yra mažesnė, tai atitinkamai mažinama lėšų dalis ugdymo finansavimo poreikių skirtumams tarp mokyklų sumažinti (18.3 p.).

63. Savivaldybės neatnaujino tvarkų pagal aktualius aprašo keitimus:
- ✓ 58 nenusistatė savo kriterijų mokymo lėšų paskirstymui, tik persikėlė Vyriausybės nutarime nustatytus reikalavimus atitinkamoms ugdymo reikmėms;
 - ✓ 32 nebuvo reglamentavusios visų galimų ugdymo reikmių, kurioms lėšas skirsto savivaldybė;
 - ✓ 17 nenustatė mokymo lėšų perskirstymo tarp švietimo įstaigų terminų mokslo metų eigoje, 26 perkėlė aprašo nuostatas dėl perskirstymo rugsėjo 1 d., nors mokymo lėšas perskirsto dažniau nei kartą per metus.
64. Savivaldybės joms skirtą dotacijos dalį turi paskirstyti savo švietimo įstaigoms pagal ugdymo reikmes⁹⁴. Savivaldybių duomenimis, jos paskirstė visas mokymo lėšas, tačiau neturėdamos kriterijų naudojasi ministerijos atliktais planiniais skaičiavimais. 54 savivaldybės mokymo lėšas švietimo įstaigoms paskirstė viena suma (iš kurios išskiriama tik darbo užmokesčio dalis). Iš jų keturios (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Alytaus m.), kurių biudžetuose asignavimai pagal įstaigas neskirstomi, šios savivaldybės galėjo pateikti tik darbinės lenteles apie mokymo lėšų paskirstymą pagal įstaigas.
65. Valstybinėms ugdymo mokykloms lėšos ugdymo reikmėms finansuoti neskirstomos pagal reikmes, o skiriamos vienoje sąmatoje kartu su ūkio lėšomis, šioms mokykloms nereikia atsiskaityti ir už lėšų panaudojimą pagal ugdymo reikmes.
66. Nepanaudotos dotacijos lėšos grąžintos į biudžetą: 2022 m. 28 savivaldybės grąžino 2,9 mln. Eur, 2023 m. – 24 savivaldybės grąžino 4,1 mln., daugiausiai Vilniaus, Kauno, Klaipėdos miestų. Didžioji dalis savivaldybių informacijos apie lėšų nepanaudojimo įstaigose priežastis neturėjo, 6 nurodė, kad jos nepanaudotos dėl nedarbingumo, neužimtų etatų, streiko metu nemokėtų atlyginimų.

Mokymo lėšos mokytojų darbo užmokesčiui

67. Didžioji dalis mokymo lėšų (72–74 proc.) skiriama švietimo įstaigoms ugdymo planui (ugdomajai veiklai) įgyvendinti: 2022 m. – 787,2 mln. Eur, 2023 m. – 919,0 mln. Eur. Šios ugdymo reikmės lėšos naudojamos darbo užmokesčiui pagal ugdymo planą mokėti, įskaitant ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą, finansuojamą iš mokymo lėšų⁹⁵.

⁹⁴ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 12 p. (redakcija, galiojusi nuo 2023-09-01 iki 2024-01-04).

⁹⁵ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 14.1 p. (redakcija, galiojusi nuo 2023-09-01 iki 2024-01-04).

68. Darbo užmokestis pedagogams ir kitam švietimo įstaigų personalui mokamas ir iš kitų ugdymo reikmių⁹⁶, kurioms lėšas turi paskirstyti savivaldybės (pavyzdys).

Ugdymo reikmių, kurių lėšos skiriamos pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčiui, pavyzdys

Ugdymo procesui organizuoti ir valdyti – mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui ir ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų darbo užmokesčiui.

Švietimo pagalbai mokyklose ir pedagoginę psichologinę pagalbą teikiančiose įstaigose – dalis ugdymo reikmės lėšų skiriama darbo užmokesčiui.

Mokymosi pagalbai – mokytojų, teikiančių konsultacijas, darbo užmokesčiui mokėti.

Mokymosi pasiekimų patikrinimams organizuoti ir vykdyti – patikrinimus organizuojantiems ir vykdančioms darbuotojams už darbą apmokėti.

Formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoms finansuoti – dalis ugdymo reikmės lėšų skiriama apmokėti už darbą mokytojams, dirbantiems pagal šias programas.

Mokyklos bibliotekos darbuotojams išlaikyti – jų darbo užmokesčiui mokėti.

Informacinėms ir komunikacinėms technologijoms (IKT) diegti ir naudoti (mokykloms skiriamos lėšos) – dalis lėšų gali būti naudojama IKT aptarnaujantiems darbuotojams už darbą apmokėti.

69. Pagal savivaldybių lėšų panaudojimo ataskaitų⁹⁷ duomenis 2022 m. ugdymo planui (ugdomajai veiklai) įgyvendinti panaudota 790,4 mln. Eur, t. y. 100,4 proc. ministerijos pagal aprašą apskaičiuotos sumos⁹⁸, 2023 m. – 921,4 mln. Eur, t. y., 100,3 proc. Savivaldybėse panaudota nuo 91,6 ir 103,5 proc. (daugiausiai Klaipėdos, Alytaus m., Biržų r. ir Birštono sav., mažiausiai Varėnos, Šalčininkų, Vilkaviškio, Lazdijų r.).
70. Kitų ugdymo reikmių, iš kurių mokamas darbo užmokestis, lėšų panaudojimo procentas 2022 m. sudarė nuo 94,4 iki 111,7 proc., 2023 m. – nuo 96,2 iki 116,4 proc. nuo ministerijos pagal aprašą apskaičiuotos sumos kiekvienai ugdymo reikmei ir reikšmingai skyrėsi savivaldybėse (pavyzdys).

Mokymo lėšų panaudojimo pagal ugdymo reikmes pavyzdžiai

- ✓ Ugdymo procesui organizuoti ir vykdyti 2022 m. panaudota 97,9 mln. Eur, arba 107,6 proc. (mažiausiai – Šilalės r. 77,3 proc., daugiausiai – Šalčininkų r. sav. 186,5 proc.), 2023 m. – 118,4 mln. Eur, arba 104,8 proc. (mažiausiai – Klaipėdos m. sav. 90,7 proc., daugiausiai – Neringos sav. 171,7 proc.).
 - ✓ Švietimo pagalbai mokyklose ir pedagoginę psichologinę pagalbą teikiančiose įstaigose 2022 m. panaudota 112,8 mln. Eur, arba 100,6 proc. (mažiausiai – Alytaus r. 72,2 proc., daugiausiai – Lazdijų r. sav. 153,6 proc.), 2023 m. – 140,8 mln. Eur, arba 103,2 proc. (mažiausiai – Biržų r. sav. 71,0 proc., daugiausiai – Vilkaviškio r. sav. 140,6 proc.).
 - ✓ Mokinių pasiekimų patikrinimams organizuoti ir vykdyti 2022 m. panaudota 0,7 mln. Eur, arba 111,7 proc. (daugiausiai – Šalčininkų r. sav. 182,6 proc., Neringos sav. šiai reikmei nenaudojo), 2023 m. – 0,7 mln. Eur, arba 116,4 proc. (mažiausiai – Šiaulių r. sav. 58,2 proc., daugiausiai – Alytaus r. sav. 248,8 proc.).
 - ✓ Formalųjį švietimą papildančioms ugdymo programoms finansuoti 2022 m. panaudota 6,7 mln. Eur, arba 94,4 proc. (daugiausiai – Alytaus r. sav. 407 proc., Pagėgių sav. nenaudojo), 2023 m. – 7,4 mln. Eur, arba 97,6 proc. (Pagėgių sav. ir Kauno r. sav. nenaudojo, daugiausiai – Alytaus r. sav. 440,9 proc.).
 - ✓ Mokyklų bibliotekų darbuotojams išlaikyti 2022 m. panaudojo 13,5 mln. Eur, arba 98,9 proc. (Panevėžio r. sav. daugiausiai – 182,2 proc., Neringos sav. nenaudojo), 2023 m. – 16,0 mln. Eur, arba 96,2 proc. (mažiausiai – Rietavo sav. 59,6 proc., daugiausiai – Kretingos r. sav. 147,3 proc.).
-

⁹⁶ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 12.1-12.5, 12.7, 14.5 p. (redakcija, galiojusi nuo 2023-09-01 iki 2024-01-04).

⁹⁷ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-01-25 įsakymu Nr. V-55 patvirtintas Specialių tikslinių dotacijų (išskyrus kapitalo investicijoms finansuoti) pervedimo savivaldybėms ir savivaldybių atsiskaitymo už šių lėšų panaudojimą Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai tvarkos aprašas, 1 priedas.

⁹⁸ Skaičiuojama pirmiems 8 mėnesiams pagal 2022-01-01 duomenis, likusiems 4 mėn. – pagal 2022-09-01.

- ✓ Mokymosi pagalbai (ši ugdymo reikmė patvirtinta nuo 2023 m.) 2023 m. panaudota 0,4 mln. Eur arba 191,2 proc. (Jurbarko r., Šalčininkų r., Raseinių r., Birštono sav., Šilalės r., Pasvalio r., Kalvarijos sav., Rietavo sav., Neringos sav. lėšų šiai ugdymo reikmei nenaudojo, o Pagėgių sav. Panaudojo 146 kartus daugiau – 14 637,2 proc.).

71. 2022 ir 2023 m. matomos panašios tendencijos, kai vienoms ugdymo reikmėms nepanaudotos lėšos yra panaudojamos kitoms ugdymo reikmėms.
72. Vertindami dotacijos lėšų panaudojimą darbo užmokesčiui, nustatėme atvejį, kai mokymo lėšas, skirtas mokyklų bibliotekų darbuotojams išlaikyti, Alytaus r. savivaldybė perveda Alytaus rajono viešajai bibliotekai (124,6 tūkst. Eur panaudota 2022–2023 m.), kuri atlieka ir savivaldybės mokyklų bibliotekų funkcijas. Nors taip siekiama racionaliau užtikrinti mažų mokyklų bibliotekų funkcijų vykdymą, pasirinktas finansavimo modelis neatitinka Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašo, pagal kurį mokymo lėšas galima paskirstyti tik švietimo įstaigoms, nenumatant išimčių ir kitų įstaigų finansavimo galimybių. Ministerijos nuomone, reikėtų sudaryti galimybę už bibliotekos funkcijų atlikimą mokykloje apmokėti iš šiam tikslui skirtų mokymo lėšų (pavyzdys).

Ministerijos nuomonė dėl viešosios bibliotekos finansavimo

Bibliotekų įstatyme numatyta galimybė viešajai bibliotekai savivaldybės tarybos sprendimu aptarnauti mokyklą. Tokiu atveju savivaldybės viešoji biblioteka ir bendrojo ugdymo mokykla sudaro jungtinės veiklos sutartį. Ministerijos nuomone, tai daroma, siekiant efektyviau panaudoti išteklius ir tai skatintina praktika, todėl reikėtų sudaryti prielaidas už bibliotekos funkcijų atlikimą mokykloje apmokėti iš šiam tikslui skirtų mokymo lėšų.

73. Viešajai bibliotekai, kuriai savivaldybės švietimo įstaigos pagal panaudą yra perdavusios dalį savo patalpų, atliekant ne tik mokyklos bibliotekos, bet ir viešosios bibliotekos paslaugas, mokymo lėšos gali būti panaudotos su ugdymu nesusijusioms funkcijoms finansuoti, todėl tam turėtų būti naudojamos savivaldybės biudžeto lėšos. Mokyklos lėšas perdavus kitam juridiniam asmeniui (viešajai bibliotekai), prarandama galimybė nepanaudotą dalį perskirstyti kitoms ugdymo reikmėms.

Mokymo lėšos vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms

74. Mokykloms skiriamos mokymo lėšos vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms įsigyti ir nuomoti (įskaitant ir skaitmenines versijas), kurios naudojamos vadovaujantis Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašu⁹⁹.
75. Remiantis savivaldybių lėšų panaudojimo ataskaitų¹⁰⁰ duomenimis, vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms mokyklos panaudojo daugiau lėšų, nei buvo numatyta: vidutiniškai pagal savivaldybes 2022 m. panaudota 13,7 mln. Eur, t. y., 171,6 proc., 2023 m. – 13,5 mln. Eur, t. y., 160,8 proc. visos šiai ugdymo reikmei pagal Vyriausybės patvirtintą tvarkos aprašą apskaičiuotos sumos. Panaudojus visas ugdymo reikmei apskaičiuotas lėšas, šiam tikslui naudojamos kitoms ugdymo reikmėms nepanaudotos lėšos, pavyzdžiui, mokinių pažintinei veiklai ir profesiniam orientavimui, mokytojų ir kitų ugdymo procese

⁹⁹ Patvirtintas švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-06-26 įsakymu Nr. V-755. (nuo 2024-02-16 neteko galios).

¹⁰⁰ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-01-25 įsakymu Nr. V-55 patvirtintas Specialių tikslinių dotacijų (išskyrus kapitalo investicijoms finansuoti) pervedimo savivaldybėms ir savivaldybių atsiskaitymo už šių lėšų panaudojimą Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai tvarkos aprašas, 1 priedas.

dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti, taip pat skiriamos lėšos ugdymo finansavimo poreikių skirtumams tarp mokyklų sumažinti.

76. Ne visą (mažiau nei 100 proc.) vadovėliams skirtą sumą šiam tikslui panaudojo 13 savivaldybių 2022 m. ir 10 – 2023 m., iš jų mažiau negu 90 proc. 2022 m. panaudojo 6 savivaldybės, 2023 m. – 4. Savivaldybės informacijos apie šių lėšų nepanaudojimo švietimo įstaigose priežastis nekaupia ir neturi, todėl negali užtikrinti pakankamos kontrolės siekiant, kad jos laikytųsi nuo 2023-09-01 atsiradusio įpareigojimo¹⁰¹ lėšas kitoms ugdymo reikmėms perkelti tik patenkinus šios reikmės finansavimo poreikius ir dėl objektyvių priežasčių likus nepanaudotų lėšų. Pažymėtina, kad apribojimas ne mažiau kaip 90 proc. vadovėliams apskaičiuotų mokymo lėšų panaudoti šiai ugdymo reikmei numatytas tik nuo 2024-01-01¹⁰².
77. Patikrinę atsirinktų švietimo įstaigų lėšų panaudojimo dokumentus, 36 mokyklose nustatėme atvejų, kai šios lėšos panaudotos nesilaikant teisės aktų reikalavimų¹⁰³ – už 110,8 tūkst. Eur buvo įsigyta daiktų ir paslaugų, kurie negalėjo būti perkami iš valstybės biudžeto skiriamų mokymo lėšų (pavyzdys).

Įsigytų prekių ir paslaugų, kurios nepriskirtinos vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms, pavyzdžiai

Baldai – spintos, komodos, spintelės, stalai, suolai, kėdės, pertvaros, pufai, sėdmaišiai;
 Kitas patalpų inventorių – šiukšlių dėžės, laikrodžiai, veidrodžiai, batų dėžės, kiliminės dangos, drabužių kabyklos, skalbinių krepšiai, įvairūs papuošimai (Kalėdinės eglės, girliandos ir kt.), apklotai;
 Remonto prekės ir paslaugos – statybinės medžiagos, elektros instaliacijos, santechnikos prekės, kopėčios, patalpų apdailos darbai;
 Įvairios paslaugos – dokumentų valdymo paslaugos, fotografavimo paslaugos, šventinės paslaugos (vaidinimų, pripučiamo batuto), transporto paslaugos, apsaugos paslaugos;
 Elektronikos prekės – vaizdo stebėjimo sistemos, kompiuteriai;
 Kitos prekės – ūkinės prekės, kuras, helio balionai, gėlės sodinimui, hamakai, maisto prekės, batai ir kt.

78. Kiti reikmenys, kurie gali būti panaudoti tiesiogiai ugdyme, bet ir administraciniams ūkio reikalams, tokie kaip įvairios kanceliariinės prekės, biuro reikmenys, spausdintuvai, jų kasetės, biuro popierius ir kt.
79. Netinkamam lėšų naudojimui įtakos galėjo turėti teisės aktuose numatyta galimybė šalia vadovėlių ir kitų skaitmeninių mokymo priemonių iš šių lėšų įsigyti ir kitos ugdymo procesui reikalingos literatūros, daiktų, medžiagų, įrangos, kurių turinys detaliau nereglamentuotas. Remiantis Švietimo įstatyme nustatyta¹⁰⁴ mokyklos ūkio lėšų sąvoka, minėtoms prekėms ir paslaugoms, kurios netiesiogiai susiję su švietimo procesu, įsigyti turėtų būti naudojama ne valstybės biudžeto speciali tikslinė dotacija ugdymo reikmėms finansuoti, o savivaldybių skiriamos mokyklos ūkio lėšos.

¹⁰¹ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 14¹ p. (redakcija, nuo 2023-09-01).

¹⁰² Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 1 priedas (redakcija nuo 2024-01-02).

¹⁰³ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-06-26 įsakymu Nr. V-755 patvirtintas Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašas (redakcija, galiojusi iki 2024-02-16).

¹⁰⁴ Švietimo įstatymas, 2 str. 14 d.: mokyklos ūkio lėšos – netiesiogiai su švietimo procesu susijusios lėšos mokyklos ūkiui valdyti ir naudoti, mokiniams vežioti ir kitoms ūkio išlaidoms skiriamos lėšos.

80. Teisės aktai įpareigoja¹⁰⁵ mokyklos vadovus mokyklos tarybai pateikti informaciją, kiek ir kokių vadovėlių ir mokymo priemonių įsigijo mokykla per kalendorinius metus, taip pat šią informaciją kasmet iki kovo 1 d. paskelbti viešai mokyklos interneto svetainėje. Patikrinę atsirinktų mokyklų interneto svetaines, nustatėme, kad informaciją apie 2023 m. įsigytus vadovėlius ir mokymo priemones 2024-04-05 buvo paskelbę tik 16,7 proc. (17 iš 102) švietimo įstaigų. Be to, ją pateikė skirtingu detalumu, pvz.: nenurodė nupirktų vadovėlių kiekių, kainų, įsigytų kitų mokymo priemonių, tam panaudotų sumų, taip pat nenurodyta bendrai šiai ugdymo reikmei – vadovėliams ir mokymo priemonėms – išleista suma. Atskaitomybės mokyklos bendruomenei (pedagogams, mokiniams ir jų tėvams) ir skaidrumo užtikrinimas svarbus, siekiant racionalaus mokymo lėšų vadovėliams ir mokymo priemonėms įsigyti naudojimo.

Mokymo lėšos kvalifikacijai tobulinti

81. Mokykloms skiriamos mokymo lėšos mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti, komandiruočių išlaidoms padengti, kai vykstama tobulinti kvalifikacijos¹⁰⁶.
82. Savivaldybių lėšų panaudojimo ataskaitų¹⁰⁷ duomenimis, švietimo įstaigos 2022 m. kvalifikacijos tobulinimui panaudojo 3,2 mln. Eur, t. y., 88,7 proc. visų šiai ugdymo reikmei pagal Vyriausybės patvirtintą tvarkos aprašą joms apskaičiuotų lėšų, 47 savivaldybių švietimo įstaigos panaudojo mažiau nei 100 proc.: 12 savivaldybių panaudojo nuo 90 iki 100 proc., 35 – mažiau nei 90 proc., mažiausiai – Birštono (49,4 proc.), Kupiškio r. (55,6 proc.) ir Šakių r. sav. (56,2 proc.). 2023 m. panaudota 3,4 mln. Eur, t. y., 92,7 proc. mokymo lėšų, apskaičiuotų ugdymo reikmei pagal Vyriausybės patvirtintą tvarkos aprašą, 44 savivaldybių švietimo įstaigos – mažiau nei 100 proc.: 15 panaudojo nuo 90 iki 100 proc., 29 – mažiau nei 90 proc., mažiausiai – Jonavos r. (64,5 proc.), Kalvarijos (65,4 proc.) ir Marijampolės sav. (65,6 proc.).
83. Savivaldybės informacijos apie šių lėšų nepanaudojimo švietimo įstaigose priežastis nekaupia ir neturi, todėl negali užtikrinti pakankamos kontrolės, kad jos laikytųsi nuo 2023-09-01 atsiradusio įpareigojimo¹⁰⁸ lėšas kitoms ugdymo reikmėms perkelti tik patenkinus šios reikmės finansavimo poreikius ir dėl objektyvių priežasčių likus nepanaudotų lėšų. Pažymėtina, kad apribojimas ne mažiau kaip 90 proc. mokymo lėšų, skirtų pagal minėtą aprašą, panaudoti mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti, numatytas nuo 2024-01-01¹⁰⁹.
84. Patikrinę atsirinktų švietimo įstaigų lėšų panaudojimo dokumentus, nustatėme, kad jos naudojamos pagal paskirtį – mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti, komandiruočių išlaidoms padengti, kai vykstama tobulinti

¹⁰⁵ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-06-26 įsakymu Nr. V-755 patvirtintas Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašas, 22.4 p. (redakcija, galiojusi iki 2024-02-16).

¹⁰⁶ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 14.4 p.

¹⁰⁷ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-01-25 įsakymu Nr. V-55 patvirtintas Specialių tikslinių dotacijų (išskyrus kapitalo investicijoms finansuoti) pervedimo savivaldybėms ir savivaldybių atsiskaitymo už šių lėšų panaudojimą Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai tvarkos aprašas, 1 priedas.

¹⁰⁸ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 14¹ p. (redakcija, nuo 2023-09-01).

¹⁰⁹ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 1 priedas (redakcija, galiojanti nuo 2024-01-02).

kvalifikacijos. Tačiau nustatyta atvejų, kai buvo įsigyti tiesiogiai su ugdymo procesu nesusiję mokymai ar dalyvavimas renginiuose (pavyzdys).

Įsigytų su ugdymo procesu nesusijusių mokymų ar renginių pavyzdžiai

Bendrųjų kompetencijų mokymai: psichologinio smurto, mobingo, priekabiavimo organizacijose, civilinės saugos, priešgaisrinės saugos mokymai, higienos įgūdžių, pirmosios pagalbos mokymai;
 Pramoginiai renginiai: muzikiniai pasirodymai, renginių vedimo paslaugos, dalyvavimas muzikiniame festivalyje;
 Su administracinėmis funkcijomis susiję mokymai: darbo užmokesčio apskaičiavimo, darbo santykių ir teisės, personalo administravimo, strateginio planavimo, vidaus kontrolės sukūrimo ir užtikrinimo viešajame sektoriuje.

85. Dalis tokių mokymų ir kvalifikacijos kėlimo kursų netiesiogiai gali sietis su ugdymo procesu, bet nėra orientuoti į ugdymo kokybės ir jį vykdančių asmenų pedagoginės kompetencijos arba ugdymo proceso gerinimą, todėl galėtų būti finansuojami iš savivaldybių skiriamo finansavimo ar kitų šaltinių.

Mokymo lėšos ugdymo finansavimo poreikių skirtumams mažinti

86. Mokymo lėšos ugdymo finansavimo poreikių skirtumams tarp mokyklų sumažinti sudaro 2,4 proc. nuo lėšų ugdymo planui (ugdomajai veiklai) įgyvendinti¹¹⁰. 2022 m. savivaldybės turėjo paskirstyti švietimo įstaigoms 18,9 mln. Eur šių lėšų, 2023 m. – 22,1 mln. Eur. Pagal savivaldybių pateiktus dokumentus nustatėme, kad paskirstytos lėšos ugdymo finansavimo poreikių skirtumams tarp mokyklų sumažinti 2022 ir 2023 m. sudarė 2,4 proc. nuo lėšų ugdymo planui, išskyrus Vilniaus m. sav., kuri paskirstė mažesnę sumą, o dalį pasiliko nepaskirstytą (1,6–1,7 proc., t. y., 77,7 tūkst. Eur 2022 m. ir 84,7 tūkst. Eur 2023 m.) dėl galimų nenumatytų atvejų metų pabaigoje (išėtinėms, kompensacijoms už nepanaudotas atostogas, pavadavimams ir kt.). Metų pabaigoje šių lėšų nepanaudojus, jos grąžintos į valstybės biudžetą. Dar 2 savivaldybių atveju negalėjome įsitikinti, kokią dalį ugdymo plano sumos sudarė skirstomos lėšos ugdymo finansavimo poreikių skirtumams tarp mokyklų sumažinti, nes nepateikti šių lėšų paskirstymo švietimo įstaigoms duomenys ir tai pagrindžiantys dokumentai.
87. Savivaldybės savo tvarkose detalčiau nei Mokymo lėšų aprašas¹¹¹ nereglamentuoja šių lėšų paskirstymo švietimo įstaigoms kriterijų ar tikslų, kam jos gali būti skiriamos. Savivaldybės nurodė, kad šias lėšas skirsto pagal pateiktus švietimo įstaigų prašymus skirti papildomą finansavimą trūkstamoms reikmėms, o likus nepaskirstytų, jos paskirstomos visoms savivaldybės švietimo įstaigoms proporcingai jų dydžiui (mokinių skaičiui). Atsižvelgiant į trumpą audito procedūroms skirtą laiką, nebuvo galimybės įsitikinti prašymų pateikimo dėl papildomo finansavimo, jų nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo eiga ir pagrįstumu.
88. Lėšos ugdymo finansavimo poreikių skirtumams tarp mokyklų sumažinti gali būti skiriamos¹¹²: pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčiui, ugdymo kokybei ir prieinamumui užtikrinti, ugdymo formų įvairovei diegti; finansuoti užsienio kalbų mokymuisi laikinosiose

¹¹⁰ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 9 p.

¹¹¹ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 13 p.

¹¹² Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 12.8 p.

grupėse; priemonėms, skirtoms mokinių iš nepalankios socialinės, ekonominės ir kultūrinės aplinkos mokymosi skirtumams sumažinti.

89. Remiantis savivaldybių pateikta informacija, 2022 ir 2023 m. lėšas ugdymo finansavimo poreikių skirtumams tarp mokyklų sumažinti jos skyrė mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčiui, o 10-yje savivaldybių nustatyta šių lėšų skyrimo kitoms reikmėms atvejų: ugdymo procesui organizuoti ir valdyti, mokymo priemonėms, skaitmeninio ugdymo plėtrai, formalųjį švietimą papildančioms ugdymo programoms finansuoti, vienoje savivaldybėje nustatyta atvejų, kai dalis (2,8 tūkst. Eur) šių lėšų skirta nevalstybinėms ugdymo įstaigoms. Dvi savivaldybės nurodė, kad šias lėšas naudoja, mažų klasių išlaikymui, kai joms skiriama mažiau mokymo lėšų.
90. Buhalterinė apskaita švietimo įstaigose (ar centralizuotai tvarkomose buhalterijose), kurioms pagal teisės aktus¹¹³ skiriamos mokymo lėšos, nevedama pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos nustatytas¹¹⁴ ugdymo reikmes (mokymo lėšų dalis), už papildomai skirtų lėšų ugdymo finansavimo poreikių skirtumams tarp mokyklų sumažinti panaudojimimą atskirai neatsiskaitoma, todėl per audito procedūroms skirtą laiką nebuvo galimybių patikrinti šių lėšų panaudojimo pagal ugdymo reikmes pačiose švietimo įstaigose. Be to, iš savivaldybių gaunama prieštaringa informacija apie lėšų panaudojimimą (pavyzdys).

Savivaldybių informacijos apie lėšų finansavimo poreikių skirtumams sumažinti naudojimą pavyzdys

Savivaldybė nurodo, kad lėšas finansavimo poreikių skirtumams tarp mokyklų sumažinti skiria mokytojų ir pedagoginio personalo darbo užmokesčiui mokėti. Mokymo lėšų panaudojimo ataskaitoje matosi, kad visos valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos ugdymo reikmėms finansuoti lėšos yra panaudojamos 100 proc., bet panaudojamos ne visos lėšos toms ugdymo reikmėms, iš kurių finansuojamas darbo užmokestis, ir tuo pačiu pateikiama informacija ir apie prisidėjimą prie pedagoginio personalo išlaikymo iš savivaldybės biudžeto lėšų.

Mokymo lėšų perskirstymas tarp ugdymo reikmių ir atsiskaitymas už jas

91. Ministras paskirsto mokymo lėšas savivaldybėms ir valstybinėms mokykloms. Mokymo lėšų aprašas numato, kokioms ugdymo reikmėms paskirstomos lėšos mokykloms, nustato kiekvienos reikmės lėšų naudojimo paskirtį ir apribojimus lėšų perskirstymui tarp reikmių (tik patenkinus reikmės, kuriai skirtos lėšos, finansavimo poreikius ir dėl objektyvių priežasčių likus nepanaudotų lėšų). Siekdamas užtikrinti šių lėšų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą¹¹⁵, ministras nustato atsiskaitymo už jų panaudojimimą pagal ugdymo reikmes tvarką. Švietimo įstaigose buhalterinė apskaita vedama pagal valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidų ekonominę klasifikaciją, bet ne pagal ugdymo reikmes, todėl savivaldybės ir švietimo įstaigos iš esmės negali užtikrinti apribojimų dėl lėšų perskirstymo įgyvendinimo ir pateikti pagrįstą atsiskaitymo už panaudojimimą pagal ugdymo reikmes duomenų.
92. Atsižvelgiant į išdėstytus dalykus dėl mokymo lėšų pagal ugdymo reikmes apskaitos ir perskirstymo ir į trumpą audito procedūrų terminą, auditoriai neturėjo galimybės įsitikinti mokymo lėšų perskirstymo tarp ugdymo reikmių ir panaudojimo pagal jas pagrįstumu.

¹¹³ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas.

¹¹⁴ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 12-14 p.

¹¹⁵ Biudžeto sandaros įstatymas, 4 str. 1 d. 6 p.

93. Nors kasmet paskirstoma ir panaudojama daugiau nei 1 mlrd. Eur mokymo lėšų ir už panaudotas lėšas atsiskaitoma pagal nustatytą tvarką, ministerija kasmetinės apibendrintos šių lėšų panaudojimo analizės nerengia. Šiuo metu šių lėšų panaudojimo kontrolę atlieka ministerijos Centralizuota vidaus audito tarnyba, kuri 2022 m. auditų, susijusių su mokymo lėšų skirstymu ir panaudojimu, neatliko, 2023 m. auditas atliktas vienoje Vilniaus m. savivaldybės švietimo įstaigoje, 2024 m. tokių auditų nėra suplanuota. Ministerija nurodo, kad analizę atlieka tikslingai, atliepdama konkrečios informacijos poreikį ir atsakydama į konkrečius klausimus, nes mokymo lėšų panaudojimo informacija yra būtina priimant sprendimus dėl lėšų skyrimo tvarkos tobulinimo.

Dotacijos kriterijai

94. Ministerija dotacijos tikslo – racionaliai naudojant turimus išteklius, užtikrinti savivaldybių mokyklose ugdymo kokybę, įtrauktį ir prieinamumą – pasiekimui vertinti 2022 ir 2023 m. buvo patvirtinusi 9 kriterijus. Konkrečių siektinų jų reikšmių savivaldybėms nenustatė (išskyrus 2 rodiklius) ir pasiekimo analizės neatliko, o vykdė tik rodiklių stebėseną, tačiau ministerijos interneto svetainėje buvo skelbiamos ne galutinės dalies pasiektų rodiklių reikšmės, kurios neatitiko ŠVIS švieslentėje nurodytų reikšmių. Dotacijos rodiklių reikšmės savivaldybėms nustatytos ir jų pasiekimo analizę planuojama pradėti vykdyti nuo 2024 m., Finansų ministerijai nustačius tokią pareigą¹¹⁶.
95. Keturi dotacijos kriterijai buvo skirti rodyti bendrojo ugdymo mokyklų tinklo savivaldybėje planavimo pagrįstumą, galimybę mokiniams gauti kokybišką išsilavinimą, dar du – mokinių pasiekimus ir mokyklų veiklos kokybę. Nustatydama dotacijos kriterijus 2024 m., ministerija atsisakė abiejų mokymosi rezultatų ir 3 iš 4 mokyklų tinklo pagrįstumą rodančių kriterijų, argumentuodama negalėjimu nustatyti prasmingų reikšmių dėl individualių mokinių savybių ir tuo, kad atsisakoma teisės aktų laikymąsi nusakančių rodiklių (pavyzdys).

Ministerijos argumentų dėl atsisakytų mokymų rezultatų ir mokyklų tinklo pagrįstumą rodančių rodiklių pavyzdys

Rodiklių reikšmės turi parodyti, kokių rezultatų tikimasi, panaudojus skiriamas lėšas (koks rezultato pokytis), todėl atsisakyta rodiklių, nusakančių teisės aktų nuostatų laikymąsi, nes, nesilaikant jų (pvz., nesant minimalaus mokinių skaičiaus sraute), mokymo lėšos neskiriamos.

Rodiklių, susijusių su pasiekimais ir egzaminais, atsisakyta, nes situacija kiekvienoje mokinių kartoje labai skirtinga ir svyruojanti (priklausanti nuo tam tikros laidos mokinių individualių savybių), nėra nuoseklaus kitimo, todėl neįmanoma nustatyti prasmingų siektinų reikšmių atitinkamiems metams.

96. Vertinant su klasių komplektavimu susijusius rodiklius, 2021–2023 m. prasčiausios jų reikšmės buvo Šalčininkų, Trakų, Vilniaus r. sav.: daugiausiai minimalaus vaikų skaičiaus nesurinkusių klasių. Jungtinių 1–8 klasių daugiausiai buvo Biržų, Kupiškio, Molėtų r. savivaldybėse. Tai rodo neefektyvų mokyklų tinklą jose (1 lentelė). Prasčiausi rodikliai, susiję su mokinių skaičiaus klasėse viršijimu, nustatyti Vilniaus ir Kauno m. savivaldybėse, rodo, kad šių miestų mokyklų tinklas nepakankamai išvystytas.

¹¹⁶ Finansų ministro 2021-06-28 įsakymu Nr. 1K-227 patvirtintos Strateginio valdymo sistemoje naudojamų pažangos ir tęstinės veiklos stebėsenos rodiklių nustatymo ir skaičiavimo gairės, 25 p.

1 lentelė. Savivaldybių, pasiekusių prasčiausias dotacijos kriterijų reikšmes 2021-2023 m., pavyzdžiai

Kriterijus	Savivaldybės	2021	2022	2023	
Bendrojo ugdymo mokyklų 1–8 klasių komplektų, kurie yra jungtiniai, dalis (proc.) Siekis - sumažinti Vidutinė savivaldybių reikšmė: 2023 – 2,7; 2022 – 2,9; 2021 – 6,2	Biržų r.	21,4	12,5	13,3	
	Kupiškio r.	23,4	9,8	10,0	
	Pasvalio r.	8,7	8,9	7,8	
	Šalčininkų r.	6,6	7,0	7,6	
	Molėtų r.	14,0	7,1	7,1	
Bendrojo ugdymo mokyklų klasių komplektų, kuriuose yra mažiau kaip 8 mokiniai, dalis (proc.) Vidutinė savivaldybių reikšmė: 2023 – 1,3; 2022 – 1,4; 2021 – 3,7	Šalčininkų r.	11,1	8,3	6,9	
	Trakų r.	10,2	9,2	8,4	
	Vilniaus r.	7,7	6,1	6,1	
Naujai komplektuojamų bendrojo ugdymo mokyklų bendrosios paskirties 1 klasių komplektų, kuriuose yra ne daugiau kaip 24 mokiniai, dalis (proc.) Siekis – 100 proc.	Vilniaus m.	72,7	70,9	66,8	
	Kauno m.	81,8	80,0	96,8	
Naujai komplektuojamų bendrojo ugdymo mokyklų bendrosios paskirties klasių komplektų, kuriuose yra ne daugiau kaip 30 mokinių, dalis (proc.) Siekis – 100 proc.	5 kl.	Vilniaus m.	97,3	93,8	94,2
		Kauno m.	96,0	100	99,2
	9 (I gimnazijos) kl.	Vilniaus m.	91,3	93,0	87,8
		Kauno m.	100	98,7	98,1
	III gimnazijos kl.	Vilniaus m.	90,5	89,0	87,6
		Kauno m.	100	98,6	95,5

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis

97. Apibendrinant mokinių pasiekimus rodančius rodiklius, prasčiausias jų reikšmės per paskutinius trejus mokslo metus pasiektos Akmenės, Alytaus ir Zarasų rajonų savivaldybėse (2 lentelė). Siekiama, kad rodiklių reikšmės gerėtų, tačiau lyginant 2020–2021 ir 2021–2022 m. m. matematikos PUPP¹¹⁷ patikrinimo rezultatai visose savivaldybėse blogėjo, o lyginant 2021–2022 ir 2022–2023 m. m. – visose gerėjo. Reikšmingai skyrėsi ir savivaldybių pasiekta vidutinė reikšmė: 2020–2021 m. m. vidutiniškai 55,2 proc. mokinių pasiekė bent pagrindinį matematikos mokymosi pasiekimų lygį, 2021–2022 m. m. – tik 18 proc., 2022–2023 m. m. – 39,0 proc. Tokiems rodiklių pokyčiams galėjo turėti įtakos patikrinimo sudėtingumo skirtingais mokslo metais pasikeitimas.

2 lentelė. Savivaldybių, pasiekusių prasčiausias su mokinių pasiekimais susijusių dotacijos kriterijų reikšmes 2020-2023 m. m., pavyzdžiai

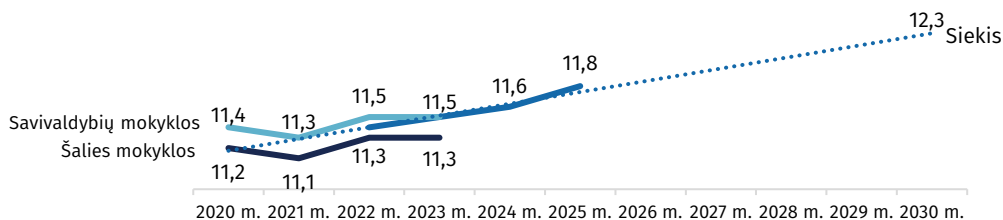
Kriterijus	Savivaldybės	2020-2021	2021-2022	2022-2023	
Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent pagrindinį mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalis (proc.) Siekis - padidinti	Matematika	Akmenės r.	38,2	15,8	24,8
		Alytaus r.	33,3	30,0	39,3
		Zarasų r.	51,4	13,7	19,6
	Lietuvių k.	Akmenės r.	53,7	59,8	61,7
		Alytaus r.	54,4	57,3	66,4
		Zarasų r.	55,1	53,0	70,5
Tris ir daugiau valstybinių brandos egzaminų išlaikiusių abiturientų dalis (proc.) Siekis – padidinti	Akmenės r.	31,2	34,6	35,0	
	Alytaus r.	27,1	37,7	32,4	
	Zarasų r.	32,0	46,2	32,7	

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis

¹¹⁷ Pagrindinių ugdymo pasiekimų patikrinimas.

98. Vienas iš nustatytų dotacijos kriterijų – bendras vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius, kurio vidurkis šalyje 2023 m. buvo 11,3. Rodiklio siektina reikšmė šalies mastu –11,5 (26 pav.). EBPO ir ES vidurkis 2021 m. buvo 13¹¹⁸. Rodiklis parodo efektyvaus ugdymo organizavimo galimybę, mokyklų tinklo optimalumą¹¹⁹. Jis ir šalies mastu nuo 2020 m. kito nežymiai.

26 pav. Sąlyginei mokytojo pareigybei tenkantis mokinių skaičius savivaldybėse ir siekis, vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis (žiūrėta 2024-03-29), Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2024 m. strateginio veiklos plano duomenis.

99. Vertinant savivaldybių mokyklas¹²⁰, 55-iuose proc. (33 iš 60) savivaldybių vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius 2023 m. nesiekė siektinos 11,5 reikšmės ir šalies vidurkio (11,3), 45 proc. (27 iš 60) – ją viršijo. 15-oje savivaldybių ši reikšmė buvo didesnė nei 12 (4 priedas). Visų didžiųjų miestų savivaldybėse¹²¹ aptariamo rodiklio reikšmė buvo didesnė nei 2025 m. siekis – 11,8.
100. Savivaldybėms nenustačius mokymo lėšų paskirstymo mokymo įstaigoms kriterijų, neužtikrinamas lėšų paskirstymo skaidrumas. Neužtikrinus optimalaus mokyklų tinklo, neanalizuojant mokymo lėšų panaudojimo ir dotacijos rodiklių pasiekimo pagal savivaldybes, nebus užtikrintas valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos ugdymo reikmėms finansuoti lėšų racionalus panaudojimas.

Veiklos audito 4-ojo departamento vadovė

Eglė Merkininkienė

Veiklos audito 1-ojo departamento vyriausioji
valstybinė auditorė-audito grupės vadovė

Kristina Česaitienė

¹¹⁸ Education at a Glance. 2023. 436 psl. Prieiga internetu: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/e13bef63-en.pdf?expires=1707226362&id=id&accname=guest&checksum=A73813CB7CA64313F0FC208C286673DF> (žiūrėta 2024-02-06).

¹¹⁹ Prieiga internetu: https://rsvs3.emokykla.lt/aprasymas/svis_rodiklio_aprasas_112.pdf (žiūrėta 2024-04-03).

¹²⁰ Vertinant rodiklį pagal savivaldybes, neįtrauktos jose veikiančios valstybinės mokyklos: jų rodikliai nepalyginami, nes tai specialiosios mokyklos ar mokyklos išskirtinių gabumų mokiniams, pvz., meno mokyklos, kur ugdymas yra labiau individualus.

¹²¹ Klaipėdos m. – 12,92, Alytaus m. – 12,72, Kauno m. – 12,61, Šiaulių m. – 11,91, Vilniaus m. – 11,9, Panevėžio m. – 11,88.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Švietimui skirtų asignavimų
panaudojimas“
1 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar tinkamai įgyvendinami švietimo sistemos dalyvių įsipareigojimai dėl mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio, ar racionaliai naudojama dotacija mokymo lėšoms.

Pagrindiniai audito klausimai – ar institucijos yra patvirtinusios ir įgyvendina nustatytus reikalavimus atitinkančius švietimo įstaigų tinklo tvarkymo planus; ar švietimo įstaigos darbo užmokesčio fondą panaudoja taip, kad būtų įgyvendinti valstybės įsipareigojimai dėl darbo užmokesčio; ar mokymo pinigai, skiriami kaip valstybės biudžeto specialioji tikslinė dotacija, naudojami tam tikslui, kam buvo skirti.

Audituojamas (-i) subjektas (-ai) – Švietimo, sporto ir mokslo ministerija.

Audituojamas laikotarpis – 2022–2023 m., siekiant įvertinti pokyčius, gali būti naudojami ankstesnių ir 2024 m. duomenys.

Audito metu vertinome valstybines ir savivaldybių mokyklas, nevertinome nevalstybinių (privačių) mokyklų. Analizuodami darbo užmokesčio fondo panaudojimą nevertinome mokyklų vadovų darbo užmokesčio.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹²².

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
Bendrojo ugdymo mokyklų tinklas	<p>Dokumentų peržiūra</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Švietimo įstatymas; ✓ Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės; ✓ Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas; ✓ švietimo ministro įsakymai; ✓ savivaldybių tarybų sprendimai. <p>Duomenų analizė</p> <p>Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ visų savivaldybių ir ŠMSM po tinklo kūrimo taisyklių pakeitimo (2021 m.) patvirtintus bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos bendruosius planus iki 2024-04-01; ✓ ministerijos 2022 m. atlikto savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos planų atitikties tinklo taisyklėms vertinimą; 	Įvertinti, ar visos institucijos yra patvirtinusios ir įgyvendina nustatytus reikalavimus atitinkančius švietimo įstaigų tinklo tvarkymo planus.

¹²² 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/post/15649/>.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ŠVIS skelbiamus ir NŠA pateiktus duomenis apie bendrojo ugdymo mokyklose 2023–2024 m. m. besimokančių mokinių skaičių, mokinių skaičių klasėse; jungtines klases, ūkio ir mokymo išlaidas tenkančias vienam mokiniui; ✓ Savivaldybių tarybos sprendimus dėl mokyklų; kuriose yra mažiau nei 60 mokinių (išskyrus leistinas išimtis), dėl klasių, kur vidurinio ugdymo klasėse mažiau nei 12, kitose – mažiau nei 8 mokiniai, dėl klasių, kur pradiniam ugdyme mokinių daugiau nei 24 ir vyresnėse klasėse daugiau nei 30; ✓ savivaldybių administracijų pateiktus duomenis apie mokyklų finansavimą, kurių klasėse nėra minimalaus 8 mokinių skaičiaus; ✓ Vilniaus r. Lavoriškių Stepono Batoro ir Molėtų r. Giedraičių Antano Jaroševičiaus gimnazijų direktorių 2023–2024 m. m. patvirtintus pamokų tvarkaraščius. <p>Atvejų analizė</p> <p>Analizavome atvejus, kada mokyklos skyriuje besimokantiems 6-9-ų klasių mokiniams jungiamos daugelio dalykų pamokos.</p> <p>Pokalbiai su:</p> <p>Savivaldybių administracijų ir bendrojo ugdymo mokyklų atstovais.</p>	
Darbo užmokesčio fondo panaudojimas valstybės įsipareigojimams dėl mokytojų darbo užmokesčio įgyvendinti	<p>Dokumentų peržiūra</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Švietimo įstatymas; Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas; ✓ Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas; FM 2023–2026 m. bei 2024–2027 m. ekonominės raidos scenarijai; 2021–2030 m. švietimo plėtros programa; ŠMSM 2022 m. veiklos ataskaita; ŠMSM 2022–2024 bei 2023–2025 m. strateginiai veiklos planai; 2023–2024 bei 2024–2025 m. m. pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai; ✓ Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties 2022-12-16 bei 2023-10-06 pakeitimai; Mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas (išskyrus ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas), darbo krūvio sandaros nustatymo tvarkos aprašas; ✓ NŠA pažyma dėl bendrojo ugdymo mokytojų darbo apmokėjimo atitikties teisės aktų nuostatoms. <p>Duomenų analizė</p> <p>Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ VDA pateiktus duomenis apie viešojo sektoriaus mokytojų vidutinį mėnesinį bruto darbo užmokestį 2022–2023 m.; ✓ ŠMSM atliktus skaičiavimus dėl mokytojų darbo užmokesčio didinimo; ✓ NŠA pateiktus duomenis apie mokytojams priskaičiuotas draudžiamąsias pajamas; ✓ duomenis apie atrinktų mokyklų mokytojams priskaičiuotą darbo užmokestį; ✓ NŠA pateiktus duomenis apie mokytojų kontaktines ir visas darbo valandas; ✓ savivaldybių biudžetų išlaidas švietimui; ✓ specialiosios tikslinės dotacijos ugdymo reikmėms finansuoti ir lėšų ugdymo planui įgyvendinti pokytį 2022–2024 m. <p>Atvejų analizė</p> <p>Visuma – 1360 mokyklų (819 bendrojo ugdymo mokyklos ir 541 ikimokyklinio ugdymo mokyklos). Taikyta statistinė sisteminė (žingsnio) atsitiktinė atranka, 90 proc. patikimumas ir 8 proc. tikslumas. Atrinktos 102 mokyklos.</p> <p>Analizavome atrinktų mokyklų mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų (specialiųjų pedagogų, logopedų, surdopedagogų, tiflopedagogų, psichologų asistentų, psichologų, socialinių pedagogų) darbo užmokestį (perskaičiuotą vienam etatui). Lyginome (išskyrus mokytojus, kurių darbo užmokestyje priskaityti atostoginiai, soc. draudimo pašalpa, buvo slauga, neapmokamos atostogos ir kt.):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 2023 m. rugsėjo ir 2024 m. sausio mėn. mokytojų darbo užmokestį su galimu mažiausiu ir didžiausiu (kai koeficientas padidintas 25 proc.) pagal teisės aktus apskaičiuotu darbo užmokesčiu; ✓ 2022 m. ir 2023 m. rugsėjo–gruodžio mėn. mokytojų darbo užmokestį; ✓ 2023 m. ir 2024 m. sausio mėn. mokytojų darbo užmokestį; ✓ 2022 m. ir 2023 m. rugsėjo–gruodžio mėn. mokytojų darbo užmokesčio vidurkį su 2022 m. ir 2023 m. šalies ir mokytojų VDU (skaičiuojamą VDA); ✓ 2022 m. ir 2023 m. IV ketv. mokytojų darbo užmokesčio vidurkį su 2022 m. ir 2023 m. šalies ir mokytojų VDU (skaičiuojamą VDA). 	Įvertinti, ar darbo užmokesčio fondo lėšos naudojamos taip, kad būtų įvykdyti valstybės įsipareigojimai dėl mokytojų darbo užmokesčio.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	<p>Analizavome atvejus, kai mokytojams, turintiems maksimalų kontaktinių valandų skaičių, nesudarytas 1 etato darbo krūvis. Visuma – 1 360 mokyklų, iš jų 40 mokyklų, kuriose nustatyta tokių atvejų. Su visų mokyklų atstovais aiškintasi, kokios priežastys.</p> <p>Apklausa dėl mokytojų DU finansavimo šaltinių</p> <p>Apklausa siūsta visoms bendrojo ugdymo mokykloms ir į audito atranką patekusioms ikimokyklinio ugdymo įstaigoms. Atsakymus pateikė 877 iš 967 apklaustųjų.</p> <p>Apklausa dėl savivaldybių indėlio į švietimo pagalbą</p> <p>Apklausa pateikta visoms savivaldybėms, atsakė visos 60.</p>	
Mokymo pinigų naudojimas	<p>Dokumentų peržiūra</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Švietimo įstatymas; 2022 ir 2023 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas; ✓ Vyriausybės patvirtinti dokumentai: 2021–2030 m. Švietimo plėtros programa; Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių aprašas; ✓ švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtinti dokumentai: Specialių tikslinių dotacijų (išskyrus kapitalo investicijoms finansuoti) pervedimo savivaldybėms ir savivaldybių atsiskaitymo už šių lėšų panaudojimą ŠMSM tvarkos aprašas; Tikslų, pagal kurį numatyta racionaliau panaudoti turimus išteklius, užtikrinant savivaldybių mokyklų ugdymo kokybę ir prieinamumą, pasiekimo vertinimo kriterijai; Valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo nuostatai; Bendrojo ugdymo dalykų spausdintų ir įvairių interaktyvumo lygių virtualių vadovėlių ir mokymo(si) priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašas; ✓ finansų ministro patvirtintos Strateginio valdymo sistemoje naudojamų pažangos ir tęstinės veiklos stebėsenos rodiklių nustatymo ir skaičiavimo gairės. <p>Duomenų analizė</p> <p>Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ŠMSM parengtus detalius 2022–2023 m. mokymo lėšų paskirstymo duomenis; ✓ Savivaldybių ŠMSM pateiktas 2022–2023 m. mokymo lėšų panaudojimo ir biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitas; ✓ Atsirinktų švietimo įstaigų pateiktas 2022–2023 m. mokymo lėšų panaudojimo ir biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitas; ✓ ŠMSM interneto svetainėje pateiktų dotacijų tikslo įgyvendinimo ir jo pasiekimo vertinimo kriterijų reikšmes; ✓ ŠVIS savivaldybių švietimo stebėsenos rodiklius švieslentėje. <p>Pokalbiai su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ŠMSM, NŠA, VDA atstovais ✓ Savivaldybių švietimo bei finansinės apskaitos skyrių atstovais, įstaigų centralizuotos buhalterinės apskaitos skyrių atstovais; ✓ Atsirinktų švietimo įstaigų atstovais. 	Įvertinti, ar mokymo pinigai, skiriami kaip valstybės biudžeto specialieji tiksliniai dotacija, naudojami tam tikslui, kam buvo skirti.

Valstybinio audito ataskaitos
„Švietimui skirtų asignavimų
panaudojimas“
2 priedas

Mokomieji dalykai, kurių metu Vilniaus r. mokykloje jungiamos klasės

Mokomasis dalykas	Klasės, kurios jungiamos per dalyko pamokas
Biologija	7 ir 9 klasės
Chemija	8–9 klasės
Fizika	8–9 klasės
Informatika	7 ir 9 klasės
Technologijos	6–7 ir 8–9 klasės
Istorija	6–7 ir 8–9 klasės
Geografija	7 ir 9 klasės
Dailė	6 ir 8 bei 7 ir 9 klasės
Muzika	6–7 ir 8–9 klasės
Fizinis ugdymas	6–7 ir 8–9 klasės
Dorinis ugdymas	6–7 ir 8–9 klasės
Gyvenimo įgūdžiai	6–7 ir 8–9 klasės

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2023–2024 m. m. mokyklos ugdymo planą

Valstybinio audito ataskaitos
„Švietimui skirtų asignavimų
panaudojimas“
3 priedas

Atrinktos (audituos) mokyklos

Eil. Nr.	Bendrojo ugdymo ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos
1	Alytaus Senamiesčio pradinė mokykla
2	Kauno „Ryto“ pradinė mokykla
3	Šiaulių „Spindulio“ ugdymo centras
4	Kėdainių „Atžalyno“ gimnazija
5	Elektrėnų vaikų lopšelis-darželis „Drugelis“
6	Vilniaus r. Nemenčinės Konstanto Parčevskio gimnazija
7	Telšių r. Buožėnų mokykla-daugiafunkcis centras
8	Vilniaus lopšelis-darželis „Viltėnė“
9	Klaipėdos lopšelis-darželis „Rūta“
10	Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimnazija
11	Kretingos Marijono Daujoto progimnazija
12	Trakų r. Aukštadvario gimnazija
13	Vilniaus „Vilnios“ pagrindinė mokykla
14	Vilniaus „Spindulio“ progimnazija
15	Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazija
16	Palangos lopšelis-darželis „Žilvinas“
17	Molėtų r. Kijėlių specialusis ugdymo centras
18	Raseinių r. Girkalnio pagrindinė mokykla
19	Elektrėnų „Versmės“ gimnazija
20	Kauno Vinco Kudirkos progimnazija
21	Vilniaus lopšelis-darželis „Vėjelis“
22	Jurbarko r. Jurbarkų darželis-mokykla
23	Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centras
24	Kauno r. Lapių lopšelis-darželis
25	Vilniaus „Pelėdos“ pradinė mokykla
26	Klaipėdos „Žaliakalnio“ gimnazija
27	Šalčininkų lopšelis-darželis „Pasaka“
28	Klaipėdos r. Dituvo Aleksandro Teodoro Kuršaičio pagrindinė mokykla
29	Molėtų r. Giedraičių Antano Jaroševičiaus gimnazija
30	Šilalės lopšelis-darželis „Žiogelis“
31	Molėtų progimnazija
32	Panevėžio r. Piniavos mokykla-darželis
33	Jonavos „Lietavos“ pagrindinė mokykla
34	Kauno r. Garliavos Adomo Mitkaus pagrindinė mokykla
35	Vilniaus r. Šumsko pagrindinė mokykla
36	Marijampolės „Saulės“ pradinė mokykla
37	Vilniaus lopšelis-darželis „Žuvėdra“
38	Alytaus „Vilties“ mokykla-darželis
39	Klaipėdos Baltijos gimnazija

Eil. Nr.	Bendrojo ugdymo ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos
40	Kėdainių r. Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazija
41	Trakų gimnazija
42	Vilniaus lopšelis-darželis „Pabiručiai“
43	Alytaus lopšelis-darželis „Boružėlė“
44	Panevėžio r. Paliūniškio pagrindinė mokykla
45	Trakų rajono Lentvario pradinė mokykla
46	Mažeikių lopšelis-darželis „Bitutė“
47	Šalčininkų r. Kalesnikų Liudviko Narbuto gimnazija
48	Ukmergės Užupio pagrindinė mokykla
49	Vilniaus Viršuliškių mokykla
50	Vilniaus lopšelis-darželis „Lakštingala“
51	Vilniaus r. Lavoriškių Stepono Batoro gimnazija
52	Lazdijų r. Švėtežerio mokykla
53	Vilniaus r. Mickūnų vaikų lopšelis-darželis
54	Vilniaus Naujininkų progimnazija
55	Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazija
56	Vilniaus r. Maišiagalos kun. Juzefo Obrembskio gimnazija
57	Palangos lopšelis-darželis „Gintarėlis“
58	Šalčininkų r. Baltosios Vokės lopšelis-darželis
59	Vilniaus Jono Pauliaus II progimnazija
60	Ukmergės Pašilės progimnazija
61	Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Žiogelis“
62	Klaipėdos lopšelis-darželis „Puriena“
63	Tauragės lopšelis-darželis „Ažuoliukas“
64	Rokiškio r. Obelių gimnazija
65	Jonavos pradinė mokykla
66	Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras
67	Vilniaus lopšelis-darželis „Žolynas“
68	Klaipėdos r. Slengių mokykla-daugiafunkcis centras
69	Šakių rajono Lukšių Vinco Grybo gimnazija
70	Generolo Povilo Plechavičiaus kadetų licėjus
71	Vilniaus lopšelis-darželis „Gelvonėlis“
72	Klaipėdos „Gilijos“ pradinė mokykla
73	Vilniaus lopšelis-darželis „Kūlverstukas“
74	Šilutės Žibų pradinė mokykla
75	Vilniaus Antakalnio progimnazija
76	Panevėžio lopšelis-darželis „Kregždutė“
77	Šilalės r. Kaltinėnų Aleksandro Stulginskio gimnazija
78	Širvintų „Atžalyno“ progimnazija
79	Vilniaus Gerosios Vilties progimnazija
80	Kauno lopšelis-darželis „Klumpelė“
81	Vilniaus r. Glitiškių vaikų darželis
82	Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazija
83	Skuodo rajono Mosėdžio vaikų lopšelis-darželis
84	Klaipėdos „Pajūrio“ progimnazija

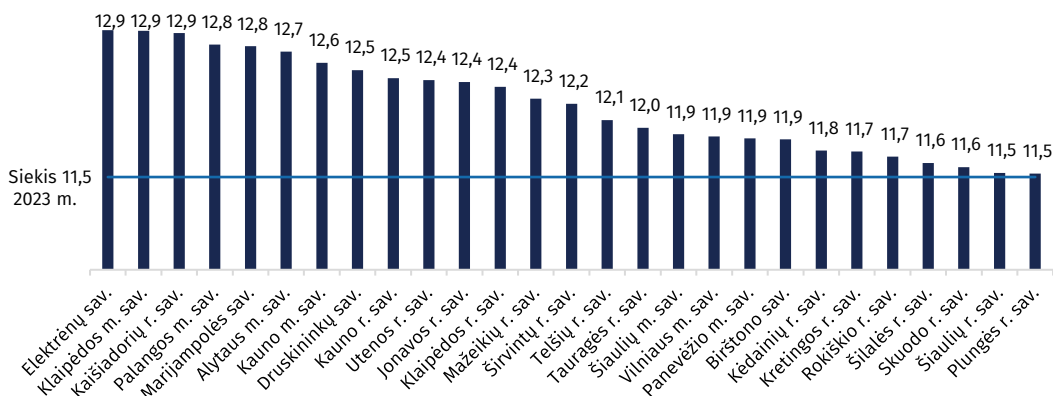
Eil. Nr.	Bendrojo ugdymo ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos
85	Šiaulių lopšelis-darželis „Berželis“
86	Šakių rajono Griškabūdžio gimnazija
87	Širvintų pradinė mokykla
88	Vilniaus „Atgajos“ specialioji mokykla
89	Klaipėdos r. Plikių Ievos Labutytės pagrindinė mokykla
90	Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazija
91	Klaipėdos lopšelis-darželis „Dobiliukas“
92	Kauno „Santaros“ gimnazija
93	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Nykštukas“
94	Kėdainių r. Akademijos gimnazija
95	Kretingos r. Vydmantų gimnazija
96	Panevėžio Beržų progimnazija
97	Kauno lopšelis-darželis „Varpelis“
98	Elektrėnų „Ąžuolyno“ progimnazija
99	Vilniaus „Žilvinėlio“ lopšelis-darželis
100	Šalčininkų Lietuvos tūkstantmečio gimnazija
101	Vilniaus Žirmūnų gimnazija
102	Lavoriškių gimnazija

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybinio audito ataskaitos
„Švietimui skirtų asignavimų
panaudojimas“
4 priedas

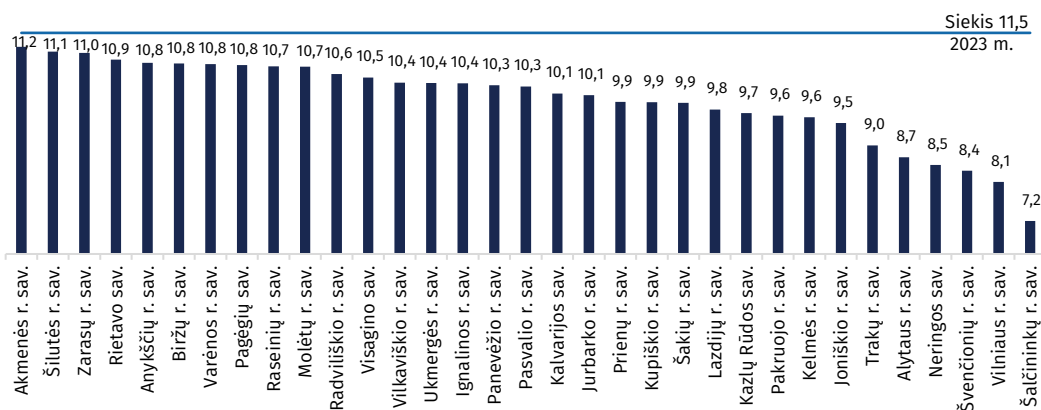
Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose

1 pav. Savivaldybės, kurių pavaldžiose mokyklose vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius 2023 m. buvo didesnis ar lygus tais metais siektinam 11,5

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis

2 pav. Savivaldybės, kurių pavaldžiose mokyklose vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius 2023 m. buvo mažesnis nei tais metais siektinas 11,5 ar negu šalies vidurkis – 11,3

Šaltinis – Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis

